

Lehden sisältö

	Sivu
Pääkirjoitus	Pentti Paavolainen 3
Amerikan ihmemaahanko?	Pekka Paavolainen 5
Tyttönä kävelin Pariisiin	Paula Koskimäki 8
Suvun esimiehen mietteitä	Pekka Paavolainen 12
Historian aukkoja paikataan – nyt myös teatterissa	Paula Koskimäki 14
Sukuseuran johtokunnan yhteystiedot 17
Ajatuskatsoksia	Mikko Paavolainen 18
Joutselän Paavolaisten muuttuvat elämänehdot	Pentti Paavolainen 20
Jaakko Paavolainen 80 vuotta	Ilona Koskimäki 28
Sihteerin palsta 30

Paabolaiset

Paavolaisten Sukuseura ry:n jäsenlehti numero 32 toukokuu 2006

Toimitus

Päätoimittaja: Pentti Paavolainen
 Toimitus: Annikki Paavolainen
 Saka Paavolainen
 saka.paavolainen@egmont-kustannus.fi

Muut toimituksen osoitteet löydät johtokunnan yhteystiedoista s. 17

ISSN 1457-9316

Toimitussihteeri: Paula Koskimäki
 Runeberginkatu 29 A 18
 00100 Helsinki
 p. 09-694 2926
 paula.koskimaki@welho.com

Kansi Paavolaisten kantatalo
 Vuottaalla 1850-luvulla

Taitto ja ulkoasu: Marjut Popelka
 marjut.popelka@kolumbus.fi Hinta 2 e

Paino: Yliopistopaino, toukokuu 2006

Pääkirjoitus

Sukukokousten 70-vuotta ja Kannas

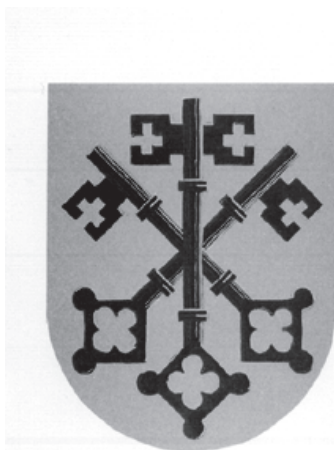
Kesällä tulee 70 vuotta siitä, kun Kivennavan Vuottaalla pidettiin pidot 28.6.1936, johon oli kutsuttu Helsinkiä ja Viipuria myöten kaikki kirkonkirjojen perusteella löyvyetyt ja tietyt Paabolaiset.

Aateliset pitivät vuosijuhliaan, pappis- ja säätyläissuvut olivat tarkkaan selvillä keskinäisistä perhesuhteistaan. Mutta niin olivat vuottalaisetkin. Paabolaiset Vuottaalla olivat olivat eskilläisii, heikkiläisii, annilaisii, tahvolaisii, nikulaisii ja pirtul'laisii. Joutseläs, Polviseläs, kirkoll, Terijoell, Viipuris ja Helsingiskii ol Paavolaisii. Ja ol niitä joku Vennäällekkii menny ja Amerikkaan.

Talonpoikaissuku järjestäytyi sukunimen ja mieslinjan mukaan. Eihän siihen muuten olisi mitään selvyttä saanut. Suomessa oli vastikään säädetty tuore sukunimilaki, joka määräsi vaimot ottamaan miestensä sukunimet. Itä-Suomessa tunnettiin ihmiset muutenkin nimenomaan suvuittain, kun Länsi-Suomessa kiinnityttiin talojen isännyyden mukaan. Paavolaisten sukukartta piirrettiin 1950-luvulla, isä-poikalinjojen mukaan. Tytärten sukuaaroja ei tytärten lasten jälkeen ole siinä seurattu.

Mutta näihin rokkuviin ilmapalloihin piirretty väki on tosiasiaassa monissa ristikkäisissä suhteissa kymmenien suurten karjalaissukujen kanssa, kuten Kuorttien, Kääpien, Leskisten, Hännisten, Kukkos-ten, Paavilaisten, Pimiöiden ja vaikka minkä.

Sitä paitsi 1930-luvun henkeen kuului Suomen maaseudullisten juurien korostaminen ja yritys rakentaa yhteisöjä kansalaissodan arpien yli. Myös Paavolaisten piirissä oli kansallisen rakentamisen tarvetta: akateemiset kaupunkilaiset, maalaisserkut ja työväki oli sittenkin syytä saada yhteisten tunnusten alle. Punamultahallituksen modernissa Suomessa myös maaseutu kukoisti, sillä suomen-

kielisen uuden sivistyneistön juuret olivat vielä talonpoikaisessa mullassa. Siitä juurten kunnioituksesta tuolloisten puuhamiesten toiminta lähti. Ja kai isoisä, Erkki, yritti huolehtia itselleen myös varmoja äänestäjiä seuraaviin eduskuntavaaleihin.

Mikä saattoi yhdistää serkkuja, pikkuserkkuja, kolmansia serkkuja? Eniten varmasti rinnakkain eletyt lapsuuden-kokemukset. Perheiden lapsiluvut olivat vielä kunnioitettavia – millä tarkoitamme tietysti äitien työpanosta niissä.

Suvussamme monien yksinhuoltajiksi jääneiden äitien pojat ja työt saivat oppia herkeämättömän työnteon jo varhain. Loputon työ kuului 1900-luvun alkukymmenillä toki myös isällisten perheiden arkeen. Ellei sitten ollut sattunut syntymään hopealta maistuva lusikka suussa ja voinut omistautua muuta väkeä paremmin henkisille harrastuksille.

Elossa on vielä muutamia perustavaan kokoukseen osallistuneita sukulaisia. He ovat melkein samat kuin se sukupolvi, joka vielä on Kannaksella syntyneitä, yli 60-vuotiaita. Vielä on aikaa käydä näyttämässä ja selittämässä paikat. Elpyvän Venäjän ja Pietarin lähiseutujen tulevaa kehitystä on vaikea arvata. Kannaksella rakennetaan koko ajan uutta – sukumatkailun tulevaisuudestakaan ei tiedä.

Suvun toiminnan seitsemästä vuosikymmenestä vain neljä vuotta ehdittiin elää ennen sotia. Niinpä seuraavasta sukukokouksesta 15.6.1941 tuli ekseyneiden hajalleen joutuneiden kivennapalaisten, sekavien, vakavien, liikuttuneiden, surun murtamien ihmisten kokous, jossa kuitenkin tapahtui aina jotain pientä niin, että naurulle riitti aihetta.

Hämeenlinnan ensimmäisen kokouksen väelle olisi ehkä ollut lohtua kuulla, että jo runsaat kaksi sataa vuotta aiemmin oli ollut Paavolaisia, jotka olivat

lähteneet pakoon venäläistä sotaväkeä ja kyyhöttivät orpoina jossain Länsi-Suomessa. Isonvihan pakolainen Thomas Pawoilainen oli asunut Nevanlinnassa, nykyisen Pietarin edeltäjäkaupungissa.

Suvullamme on siis monet kasvot. Ne ovat ensin maalaisköyhälistön, niin kuin esivanhempamme Petter Tuomaanpoika ja Maria Heikintytär, jotka olivat asukkaita toisten nurkissa tai kuten sanottiin loisia (inhysningar) Kaukolempiälän kylässä.

Sitten oltiin sata vuotta paikallaan Vuottaan kumpuniittyä viljellen, kunnes siihen kyllästyneet lähtivät tienvarteen tekemään kauppaa, kaupunkiin tekemään kauppaa, rakentamaan, rakennusmestareiksi, insinööreiksi ja ekonomeiksi. Sitten mahtuu mukaan pari juhlapuhujaa, poliitikkoa, juristia, teollisuusmiestä, professoreita, laulaja, näyttelijä ja kirjailija. Ja muutamia mukavuudenrakkaita origi-nelleja. Sekä muutamia suvun asioille antaumuksella omistautuneita aktiiveja.

Ja kaiken takaa tulvii silmiäni editse vielä uskomaton määrä Paavolaisten naisia: enimmäkseen vaaleatukkaisia tai harmaantuneita, herkeämättä puhuvia, iloisia, touhukkaita, piiraita paistavia, tai sitten kaupunkilaistuneita, haaveellisia ja epäkäytännöllisiä, tummia ja komeitakin, omissa ammateissaan edenneitä, tunteikkaita. Pehmokkaita tai määräleiviä.

Vuoden 1947 tapaaminen pidettiin sekini Hämeenlinnassa ja siellä perustettiin Paavolaisten sukuseura 17.8.1947. Yhdistysrekisteriin seura merkittiin vasta

1966. Terijoelle ja Kannakselle päätettiin lähteä pitämään sukukokousta vasta kesinä 1994 ja 2000.

Tämänkertaisessa lehdessä saadaan suvun kivennapalaisia kantakyläiä koskevat katsaukset päätökseen, niiden avulla voi retkillä tästedes suunnistaa. Sodanjälkeisen elämän kartoitus olisi hyvä uusi sarja, jonka jokin perhekunnista voisi ensi numerossa panna alulle.

Paavolaisten ensimmäisen sukukokouksen osanottajat kerääntyivät Vuottaalle lyhyeltä etäisyydeltä. Tänäpä he tulevat Pohjoisesta, Pohjanmaalta, Keski-Suomesta, Hämeestä, pääkaupungista, Havaijilta ja Etelä-Koreasta.

Entisenlaisten juhllisten juhlien muodolliseen järjestämiseen on vähemmän innostusta seuraavalla sukupolvella. Tutustuminen sinänsä on mielekäs tavoite tapaamiselle.

Matka Kannakselle on vähän myös juhlatoimitus – matka esi-isien haudoille. Niin kuin parhaat tasapainoisen elämän oppaat eli ”ikimuistoiset tavat” käskvät. Ihmisen on hyvä hiljentyä, kuvitella ja ajatella – ja olla kiitollinen.

Ennakkokiinnostus 70-vuotisjuhlan kunniaksi tehtävää sukukokousmatkaa kohtaan on ollut ilahduttavan runsasta. Ei kun bussiin ja hölskytykseen kohti Terijoen rantahotellia ja sitten vielä Viipuriin.

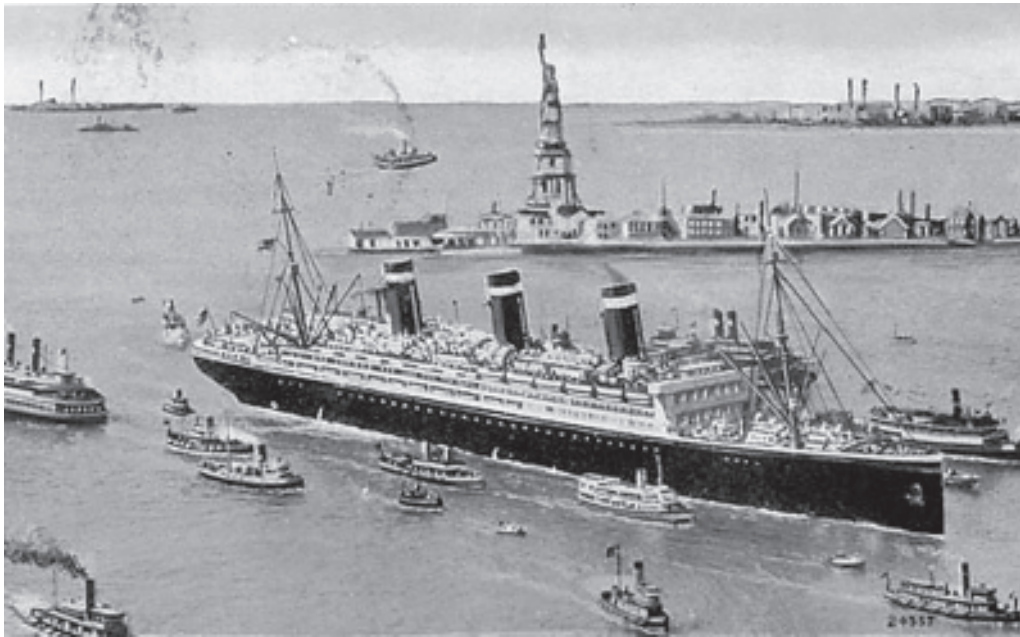
Pentti Paavolainen
päätöimittaja

Siirtolaisuus Euroopasta Pohjois-Amerikkaan oli suurimmillaan 1900-luvun vaihteen kahta puolta.

Euroopasta lähti matkaan useampi kymmenen miljoonaa siirtolaista. Sinne haluttiin lisää väestöä, koska manner oli laaja ja työtä oli paljon.

Amerikan ihmemaahanko?

Suomesta lähtijöitä oli kaikkiaan noin 380 000, joista noin 300 000 USA:han ja 80 000 Kanadaan. Muuttoliike oli suurimmillaan 1890–1925. Huippu Suomesta oli ehkä 1910–1914. Suurin osa Suomesta lähteneistä oli rannikkoseuduilta erityisesti Länsi-rannikolta aina Pohjois-Pohjanmaalle asti. Parhaimpina vuosina lähti Suomesta SHO:n (= Suomen Höyrylaiva Osakeyhtiö) tietojen mukaan yli 33 000 siirtolaista, joista osa oli tullut Venäjältä ja Baltian maista. Saattoipa jonain vuonna olla, että yli 50 % suomalaisista lähtijöistä oli silloisesta Vaasan läänistä. Suomen asukasluku oli tuolloin n. 3,5 miljoonaa. Eli noin 10 % väestöstä lähti siirtolaiseksi.

On huomattavaa, että samaan aikaan väestöä siirtyi Suomesta suurin joukoin myös Venäjän eri alueille erityisesti Pietarin ympäristöön. Koska

olimme osa Venäjää ei näistä siirtolaista tai heidän kulkureiteistään ole niin selkeitä tietoja. Tilastojen mukaan noin 55 000 siirtolaista olisi mennyt Venäjälle/NL:oon.

Syitä siirtolaisuuteen oli monenlaisia. Leveämpi leipä, seikkailunhalu, pakeneminen joutumasta Venäjän armeijaan, rahan tekeminen tilan ostoa varten jne. Yleensä ensin lähti mies tai perheen isä, joka meni valmistelemaan perheen tuloa perässä. Perhe seurasi perässä tai sitten ei. Aina ei isä myöskään tullut takaisin, vaan jäi sille tielleen. Monet kävivät koittamassa onneaan useammankin kerran. Samoin usein lähti suuri osa sisarusparvesta, koska vain yksi jäi pitämään taloa.

Kulkureitti oli normaalisti seuraava: junalla Hankoon, myöhemmin myös Helsinkiin ja sieltä

SHO:n laivalla Englannin itärannikolle yleensä Hulliin, josta junalla Southamptoniin ja Liverpooliin tai muihin länsirannikon kaupunkeihin. Varsinainen matka alkoi siis Englannista ja päättyi joko USA:n puolella yleensä New Yorkin Ellis Islandille tai Montrealiin Kanadaan. Matka kesti yleensä pari, kolme viikkoa. Toki muitakin paikkoja oli, mutta nuo olivat yleisimmät.

Suomalaisalueet

Suomalaiset sijoittuivat useimmiten Michiganin ja Minnesotan alueille. Täällä oli tarjolla samoja töitä kuin Suomessakin eli metsä- ja kaivosteollisuutta. Tosin pääosa suomalaisista ”mainareista” oli aluksi Norjasta Ruijan alueelta, jonne he olivat ensin siirtyneet. Aivan merkityksetön seikka ei ollut se, että näissä valtioissa ilmasto on lähes samanlainen kuin Suomessa eli siis neljä vuodenaikaa. Tilastoiden mukaan kummassakin osavaltiossa asuu nykyäänkin yli 100.000 suomalaista juuria omaava asukasta.

Toki myös muualle syntyi suomalaisia siirtokuntia. NY:ssa oli nykyisen Harlemin alueella suomalaiskorttelit ja Imatra Hallit. Monet siirtolaisytytöt päätyivät piikomaan hienoihin amerikkalaisperheisiin. Kanadan puolella asetuttiin paljon Toronton läheisyyteen. Erityisesti Thunder Bay on edelleen voimakasta suomalaisaluetta.

Sodan jälkeen olivat ”amerikanpaketit” tervetulleita lahjoja, koska elettiin voimakkaan säännöstely aikaa. Muistan hyvin kuinka hienoa oli vielä 50-luvun alussa saada vaatteita, Maxwell-kahvia ja muita ihmeellisyyksiä äitini amerikanserkulta.

Lähdettiinkö Karjalasta Amerikkaan? Olosuhteet

Karjalassa olivat erilaiset kuin Länsi-Suomessa. Elettiin varsin vilkkaassa yhteistoiminnassa Venäjän eli todella ison emämaan kanssa. Luontainen suunta oli itään päin eli Pietarin alueelle. Näin ollen ei Amerikka houkutellut karjalaisia samoin kuin länsisuomalaisia.

Kuitenkin Kannakselta väkeä lähti matkaan ja luonnollisesti myös Paavolaisia Kivennavalta. Varmaa tietoa siitä, kuinka paljon suvustamme siirtolaisia oli, en ole mistään näkemistäni suvun papereista löytänyt. Olen hakenut tietoja Siirtolaisinstituutin rekistereistä ja muista vastaavista, mutta aika laihoihin tuloksiin. SHO:n rekistereistä löytyi seuraavia nimiä:

Einar Paavolainen lähti Hangosta NY:iin 1904,
Juho Paavolainen Hangosta Quebeciin 1910,
Väinö Paavolainen Hangosta NY:iin 1923,
Eevi Paavolainen Helsingistä Montrealiin 1928.

Ellis Island’in siirtolaisrekistereistä löytyi Paavolaisia seuraavasti:

*Siirtolaisperheen
uudistorppa on
noussut
"uudelle
mantereelle".
Sen edessä
kelpaa
poseerata.*

Lormi Paavolainen, saapui 1923, kotipaikka Kivermapa,

Marja Paavolainen, saapui 1923, kotipaikka Kivermapa

Yaino [Vaino] Paavolainen, saapui 1923, kotipaikka Kivinebb

Siihen aikaan lähes kaikki kirjoitettiin passit ja muut dokumentit käsin ja näin ollen pieniä lukuvirheitä näyttää syntyneen. Minulla ei ole tietoa kenenkään näiden Paavolaisten elämästä uudessa maassa. Ainoastaan Väinö Paavolaisesta löytyy tieto, että hän on kuollut 1942. Ja tytär on ollut amerikkansuomalainen Bertta. Ymmärtääkseni Väinö oli Joutselän haarasta Tuomas Paavolaisen nuorempi veli. Olisi mukavaa jos joku tietäisi mistä sukuhaarasta muut ovat lähteneet ja mihinkä ovat päätyneet.

Tänä tietokoneiden aikana ei kuitenkaan ole huolta siitä, etteikö tietoa ihmisistä löytyisi. Ohessa on muutamia www-osoitteita, joista voitte katsella löytyykö sukulaisia maailman turuilta.

www.migrationinsitute.fi; www.genealogia.fi;
www.collectionscanada.ca; www.familysearch.org ja
www.ellisland.org.

Kuvissa on ”pätkä” Ellis Island’in rekisteristä sekä Siirtolaisinstituutin mallituloste Väinö Paavolaisen matkustustiedoista = www.migrationinstitute.fi.

Pekka Paavolainen

Name of Passenger	Residence	Arrived	Age on Arrival	Passenger Record	Ship	Ship Name
1. Lormi Paavolainen	Kivermapa, Finland	1923	24	View	View	View
2. Marja Paavolainen	Kivermapa, Finland	1923	23	View	View	View
3. Yaino Paavolainen	Kivinebb, Finland	1923	22	View	View	View

Vuosien 1892 ja 1954 välisenä aikana yli 16 miljoonaa ihmistä on saapunut Ellis Islandin kautta Amerikkaan toivoen pääsevänsä siirtolaisiksi.

Suku	Etunimi	Lähtövuosi
Paavolainen	Vaino	12.08.1923

Siirtolaisinstituutti on Suomen ainoa muuttoliikkeiden tutkimiseen ja niihin liittyvän aineiston keräämiseen erikoistunut laitos.

Tyttönä kävelin Pariisiin

Joskus nuorena monella on elämänvaihe jolloin kaikki tuntuu mahdolliselta. Olin ensimmäisiä vuosia Tampereella opiskelemissa, kun kuulin Rauhanmarssista Kööpenhaminasta Pariisiin. Päätin heti lähteä mukaan, olin vähän päälle kahdenkymmenen, elettiin vuotta 1981. Ohessa kuvia ja muistoja tuolta 1 200 km taipaleelta.

Rauhanmarssi 1981 syntyi norjalaisten naisaktivistien aloitteesta. Oli meneillään joku voimakas keskustelu siitä sijoitetaanko NATO:n ydinaseita varastoon Euroopan tiheästi asutuille sydänmailla vai voisiko Pohjolan ja Pohjois-Euroopan pitää ydinaseettomana vyöhykkeenä. Marssilla oli tarkoitus viedä viestiä halki Euroopan ja osoittaa, että laaja kansalaismielipide vastustaa ydinaseiden sijoitta-

mista alueelleen. Jotta marssin kokonaisuus ja jatkuvuus taattaisiin, päätettiin perustaa pohjoismaisista naisista 40 hengen ydinryhmä, joka sitoutuisi marssimaan koko matkan.

Ydinryhmät (10 henkeä kustakin maasta) perustettiin Norjasta, joka vastasi muutenkin organisaatiosta, Ruotsista, Tanskasta ja Suomesta. Itse tulin valituksi Suomen ydinryhmään, oman kiinnostukseni ja monenlaisen kansalaisaktiivisuuteni (ylioppilaskunta, Kirjakahvila) ansiosta. Varsinaisia poliittisia mandaatteja ydinryhmissä ei ollut, Suomesta oli kuitenkin mukana paljon suomenruotsalaisia, joilla oli hyvät pohjoismaiset suhteet ennestäänkin. Myös Ahvenanmaalta oli edustaja. Marssin tarkoitus oli kuitenkin koota myös paikallisia asukkaita mukaan marssille ja se onnistuikin hienosti monessa paikassa, jossa kulkue saattoi kasvaa tuhansien ihmisten mielenosoitukseksi.

Lähtöhulinaa Tanskassa.

Ilta-Sanomien reporteriksi

Marssin oli määrä lähteä juhannuksen aikaan Kööpenhaminasta ja suomalainen ydinryhmä piti

joitakin kokouksia alkukesästä, lähinnä tutustuakseen toisiinsa. Erääseen kokoukseen, joka pidettiin Naisasialiitto Unionin upeissa tiloissa Boulevardilla, tuli yhteydenottopyyntö Ilta-Sanomista. Olin avustanut joitakin opiskelijalehtiä ja lupasin heti hoitaa kontaktin IS:n. Muut vaikuttivat tyytyväisiltä, kun asia järjestyi. Kyseessä oli selväpiirteinen pyyntö: voitko kirjoittaa reportaaseja matkan varrelta noin viikon välein? Kesähän on tunnetusti vaikeaa aikaa lehdille, joten juttuja tarvittiin ja meidän projektimme oli aika eksoottinen. Minusta otettiin oikein kuvakin juttujen liitteeksi. Siinä minulla on nahkatakki, joka pysyi kiinni hakaneuloilla, ja lautasen kokoiset silmälasit ajan henkeen. Hymyssä on jotain tuttua. Jokaisessa kuudessa puolen sivun jutussa kuvan alla luki reteästi ”Marssilla mukana PAULA PAAVOLAINEN”.

35 km päivässä

Reitti oli hyvin suunniteltu ja se kulki pääasiassa pikku teitä. Lähdimme Kööpenhaminasta suuresta rauhanmielenosoituksesta ja kävelimme Roskildeen. Tanskassa ihmiset olivat mukana, asukkaat järjestivät meille mehutarjoiluja tien varteen, ja kun päästiin perille oli vuorossa suuri tilaisuus, puheita ja veto-omuksia.

Majoitusten järjestelyt olivat ehkä marssin kaot-tisinta puolta. Periaatteessa ydinryhmälle oli taattu kunnolliset yöt, jotta kunto kestäisi. Kuuden viikon aikana kuitenkin ehdittiin nähdä yhtä ja toista. Väliin yövyttiin kouluilla, väliin suurissa monen kymmenen hengen teltoissa, monesti meidät ”jaettiin” yksit-täisten rauhanaktivistien koteihin, joskus yövyimme luostarien eteistiloissa tai muissa kirkkoraken-nuksissa. Joskus joku oli niin väsynyt, että nukkui yön motellissa omalla kustannuksellaan. Jonkin verran ongelmia tuotti se, että organisaatio oli sitou-tunut ydinryhmän majoittamiseen, mutta joukko kasvoi – koko ajan tuli lisää ihmisiä, jotka halusivat marssia Pariisiin asti ja he kokivat jotenkin louk-kaavana ja hankalana, että heillä ei ollut tällaista ”virallista” asemaa, vaan he joutuivat mitä kiperim-piin tilanteisiin.

Tanskasta menimme laivalla Kieliin. Jo merellä huomasi, että kulttuuri vaihtuu. Laivan kaikki tar-joilijat olivat miehiä, samoin muu henkilökunta. Joukkomme harvat miehet saivat ensiluokkaisen

Hollannin taikaa.

kohtelun, meitä lenkkareissa ja rämpästyneissä T-paidoissa kulkevia naisvaeltajia ihmeteltiin.

Saksassa astui myös politiikka kuvaan. Olimme yhteisessä kokouksessa päättäneet, ettemme käytä kansallisuustunnuksia, vaan vain rauhanmarssin omia banderolleja. Norjalaiset vaativat kuitenkin että Hampurin läpi marssivassa kulkueessa on oltava

Paula ja kumppanit tauolla.

Tuoreita patonkeja, tuoreita patonkeja!!

maiden liput ensimmäisinä ja sitten vasta rauhan-tunnukset. En jaksa enää muistaa kummin päin tehtiin, sen sijaan aika suuren mielenosoituksen puoleen väliin tunkeutui röyhkeästi ääriivasemmistolainen joukko suurine julisteineen, jossa se tuomitsi NATO:n alimpaan helvettiin, ylisti kommunistista puoluetta ja vaati vallankumousta. Ei heitä millään rauhanomaisella tavalla saatu kulkueesta häädettyäkään ja niinpä he ”kaappasivat” tämän ydinaseiden vastaisen mielenosoituksen ja käänsivät sen ”omakseen”. Saksalaista tehokkuutta, totta vie.

Saksassa myös illansuun saapumisjuhlat olivat muodollisempia kuin Tanskassa. Usein meidät otti vastaan pormestari tai pappi. Ilta-Sanomien jutussani kerron, että eräs pormestari ei halunnut ottaa meitä vastaan, mutta eräs aivan uusi poliittinen ryhmittymä ”Die Grünen” on saanut pakotettua pormestarin antamaan meille audienssin. En ole tarkistanut, mutta luulen vähän, ettei Suomessakaan ollut vielä tuolloin perustettu Vihreää Liittoa.

Saksasta matka jatkui Hollantiin. Siitä maasta minulle jäi tavattoman mieluinen muisto. Kaunista, hyvin hoidettua, tiheästi asuttua. Noin 80-vuotias harmaanutturainen rouva antaa minulle kukkakimpun ja sanoo: ”Katsos kun minäkin olen feministi.” Tiet kulkevat laidunten läpi, lehmät tuijottavat. Eräässä

ruohoisessa laaksossa on 50 hevosta laitumella. Kun tuhannen hengen kulkueemme etenee tietä pitkin, ne saavat hurjan lähtövimmän, muodostavat ravaamalla valtavan kehän, jota ne juoksevat ympäri vaahto pärskyen. Ihme etteivät särje aitaustaan ja liity joukkoon! Kamerat räiskyvät.

Ranskalaisella kielialueella

Vakavimmin Rauhanmarssi -81 turvallisuus ja ehkä viihtyisyyskin horjuu, kun tullaan Euroopan ranskankielisille alueille, Belgiaan ja Ranskaan. Vastään-

Mitä ihmettä tämä on?

otot ovat muodollisia, kukaan ei osaa englantia, tarjolla on aina vain valkeaa leipäpullaa, elimistö huutaa jo ruisleipää. Suorastaan koomisia tilanteita; ydinryhmälle on katettu illallinen valkeille liinoille eräiseen paviljonkiin. Kun istumme isojen ikkunoiden viereen, niin muut ”marssilaiset” tulevat ikkunoiden taakse irvistelemään ja näyttämään käsimerkkejä. (Heilläkin on nälkä.) Tilanne ei ole kenenkään syytä, marssi oli vain pakko varmistaa ydinryhmällä.

Toisaalta kauppiaatkin alkavat herätä, milloin missäkin kuljemme niin aina on koju jossa myydään kallista vettä, patonkia tai croissantteja. Tuolloin ei vielä ollut yhteisvaluuttaa. Itse olin vaihtanut eri maiden valuuttaa kohtalaisen sopivat määrät. Jotkut muut luottivat dollariin ja jäivätkin sitten aika pulaan, kun pienissä kylissä, joissa kuljimme, ei ollut lainkaan valuutanvaihtoa.

Sattuman satoa

Olen jo kertonutkin monia sattumuksia matkan varrelta, mutta ehkä muutama tapaamani ihminen kuuluu myös marssiin. Saksassa, eräässä pikkukaupungissa melkein koko Suomen ydinryhmä sai majoituksen suomen alkeita osaavan homoparin luona. Heillä oli kaunis omakotitalo ja puutarha, suomea he olivat opiskelleet erilaisilla kursseilla ja kun he kuulivat Pohjoismaisesta marssista he päättivät majoittaa suomalaisia. Tarkoitus oli samalla verrytellä kieltä. Rakennuksen rakentamattomaan siipeen he olivat laittaneet vaaleita ryijymattoja, niiden ”maaperästä” kohosi kolme valkoista harjatteltaa. Kyllä meitä jotenkin nauratti, ja pohdimme hiljaksiin mihin tätä rakennuksen siipeä yleensä käytetään, mutta hunajatee ja konjakkitilkka yhdessä hoonon soomen kanssa sitten sai meidät onnellisina nukkumaan.

Olin itse halunnut itselleni kirjoittamisen riesan! On lähes sanoinkuvaamatonta missä olosuhteissa nuo Ilta-Sanomien juttuni syntyivät. Teltan pimeydessä vatsallaan maaten, Knaipen kuhmuksissa pöydässä raapustaen, baabelinkielisiä puheita kuunnellessa. Kirjoitin tietysti käsin. Sain lähetettyä jutut soittamalla puhelinkopeista ns. vastasoiton. Eli minulla oli kai joku koodi tms. jolla sain IS:n nauhurin käyntiin ja saatoin lukea raapustamani rivit puhelimeen. Joku onnellinen sitten kirjoitti puhtaaksi. Kännyköistä ei kukaan ollut kuullutkaan. Faxi ehkä oli keksitty,

mutta sitä ei ollut maaseudulla, kannettavasta tietokoneesta – älä edes uneksi, menee vielä 15 vuotta.

Herttaisin tutustumiseni – ehkä koskaan – oli eräällä maantiellä, kun kävellessäni sinisissä mokkasiineissa ja äidin liina päässä, kuulin voimistuvaa hyräilyä. Ihmettelin kuka hyräilee. Kuka hyräilee suomalaisia kansanlauluja: ”Tuonne taakse metsämaan, sydämeni halaa.” Oli ihan pakko kääntyä, kannoillani käveli komea, mustasilmäinen ja mustatukkainen kaveri. Ei ollut paljon vaihtoehtoja, oli kysyttävä, kuinka ja miten ihmeessä. No, nimikin on jo unohtunut, mutta hän oli sveitsiläinen ja opiskellut suomea. Hän ei ollut marssilla kuin muutaman päivän, koska hän oli menossa suorittamaan siviilipalvelustaan – tarkoittaa lusimaan sveitsiläiseen vankilaan, siellä ei ole mahdollista suorittaa samalaista siviilipalvelusta kuin täällä.

Lopuksi

Aina lopuksi herää kysymys, miksi minä muistelen. Muistelu on aika hankalaa, koko ajan huomaa kuinka paljon on unohtunut. Katselee valokuvia ja ihmettelee, kuka tuokin on ja mitä hänelle kuuluu.

Minä muistelen siksi, että haluan jakaa kokemuksiani vanhempien ja nuorempien ihmisten kanssa ja ankkuroida itseni sillä tavalla keski-ikään. Kovin hauska, jos lehti julkaisee jutun. (Ja miksei julkaisisi, kun olen itse toimitussihteeri!) Samalla haluan avata keskustelun muistoista. Olen aina rakastanut evakkotien ja sota-ajan kuvauksia, mutta olisiko jo aika sallia vähän nuoremman ikäpolven muistot?

Paula Koskimäki

Suvun esimiehen mietteitä

Suvun esimies Pekka Paavolainen käynnistämässä päivää kiekkokaukalossa.

1. Karjalan Liiton jäsenmaksu

Kuten ehkä useimmat ovat kuulleetkin, on Karjalan Liitto viime vuosikokouksessaan päättänyt uusia jäsenmaksu-periaatteensa. Ennen sukuseurat ja vastaavat maksoivat n. 100 euron suuruisen jäsenmaksun / vuosi.

Se tuntui varsin kohtuulliselta ja ymmärrettävältä. Nyt KL on päättänyt, että jäsenmaksu on 5 euroa / jokainen seuran jäsen, joka on KL:lle ilmoitetussa rekisterissä. Tämä tarkoittaa esim. meidän seuramme kohdalla sitä, että jäsenmaksumme KL:lle olisi vuositasona n. 1.500 euroa. Samalla täytyy muistaa, että osa sukuseuran jäsenistä kuluu myös muihin KL:n jäsenyhdistyksiin.

On erittäin tärkeää, että jokainen selkiyttää itselleen, vuoden 2006 jäsenmaksua maksaessaan, minkä seuran kautta haluaa jäsenmaksunsa KL:lle menevän. Tämä merkitsee meidän kohdalla todennäköisesti sitä, että Sukuseuran jäsenmaksu on 15 e ja KL:n jäsenmaksuna peritään sen lisäksi 5 euroa, jos/kun se maksetaan Sukuseuran kautta.

Palaamme tähän asiaan uudestaan kevään kuluessa ja sukukokouksessa Kannaksella.

2. Genus- ja Passeli-ohjelmistot

Sukuseuralle on hankittu kaksi uutta ohjelmistoa helpottamaan toimintojen ylläpitoa. Passeli-ohjelmisto on kirjanpitoa ja jäsenrekisteriä varten. Se tulee helpottamaan rahastonhoitajan ja sihteerin toimia jatkossa merkittävästi. Ehkä jokaista jäsentä lähinnä on osoiterekisteri. Ilmoittakaa osoitteenmuutokset välittömästi.

Genus-sukututkimus ohjelmalla voimme pitää yllä tietokantoja suvun ja sukuhaarojen tapahtumista kuten: lasten syntymistä, avioliitoista yms. Samoin saamme jatkossa sieltä tulosteita vaikkapa ”suku-taulun” muodossa.

Näissä asioissa voitte ilmoittaa tiedot edelleen joko Erkki Paavolaiselle tai Eeva Sundbergille.

3. Sukulehti

On paraikaa kädessäsi. Tämä lehti on paras ja tärkein tiedotusväline suvun keskuudessa. Käyttäkää sitä hyväksenne, kun haluatte sukulaisten tietävän tapahtumista. Eli lähettäkää tiedot, joita haluatte

lehteen, lehden toimituskunnalle osoitettuna toimittussihteerille: Paula Koskimäki, Runeberginkatu 29 A 18, 00100 Helsinki, paula.koskimaki@welho.com.

Juttuja otetaan vastaan koko ajan!

4. Nettisivut

Johtokunnalle on tullut useasti kyselyitä, että miksi meillä ei ole omia nettisivuja. Johtokunta on asiaa myös pohtinut ja tullut siihen tulokseen, että tavoitamme kuitenkin parhaiten kaikki suvun jäsenet sukuseuran lehdellä. Nettisivujen tekeminen ei ole mikään ongelma, mutta niiden ylläpito on todellinen pulma. Mutta jos joku haluaa sitoutua luomaan ja ylläpitämään nettisivuja, niin siihen ei ole mitään estettä. Se ei kuitenkaan poista lehden tarvetta.

5. Kuka kuluu sukuun

Tästä aiheesta on keskusteltu aina silloin tällöin. Paavolaisten Sukuseura ry:n säännöt sanovat asiasta seuraavaa:

”Yhdistyksen jäseneksi pääsee jokainen Paavolaisen suvun jäsen, jollaiseksi katsotaan Kivennavan Kaukolempiälän kylässä vuonna 1753 kuolleen Pietari Tuomaanpoika Paavolaisen ja hänen vaimonsa Maria Heikintyttären aviosta suoraan alenevassa polvessa olevat miespuoliset jälkeläiset, heidän tyttärensä sekä näiden aviomiehet ja lapset. Hakemuksesta hyväksyy johtokunta sukuseuran jäseniksi muitakin sukulaisia.”

Tämä pykälä on tehty silloin kun sukuseura on perustettu. Kuitenkin maailma on muuttunut melkoisesti. Yleensä säännöt on tehty sellaisiksi, että niitä voidaan muuttaa vastaamaan ajan henkeä. Olisikohan

tämän päivän ajatuksia vastaava muoto esim. seuraava:

”Yhdistyksen jäseneksi pääsee jokainen Paavolaisen suvun jäsen, jollaiseksi katsotaan Kivennavan Kaukolempiälän kylässä vuonna 1753 kuolleen Pietari Tuomaanpoika Paavolaisen ja hänen vaimonsa Maria Heikintyttären aviosta suoraan alenevassa polvessa olevat jälkeläiset. Hakemuksesta hyväksyy johtokunta sukuseuran jäseniksi muita kuin sukuun kuuluvia henkilöitä.”

Miettikääpä tätä, sillä se tulee ensi sukkokokouksen esityslistalle.

Pekka Paavolainen
suvun esimies

*Historian aukkoja
paikataan
- nyt myös
teatterissa*

*Aina silloin tällöin ilmestyy kirjoja
kuin tyhjään paikkaan. Kun
muutama vuosikymmen sitten
opiskelin teatteritiedettä niin Suomen
teatterihistoria tentittiin
tietosanakirja-artikkeleista. Meille
tiedonjanoisille ei ollut osoittaa
mitään muuta mistä lukea.*

Tänä vuonna ilmestyi ensimmäinen suomalaisen teatterin historia, toimittajina Pentti Paavolainen ja Aino Kukkonen. Lehtemme päätoimittaja Pentti on siis myös ahkeroinut virkatyössään taiteen tutkimuksen professorina Teatterikorkeakoulussa. Upeasti kuvitetun kirjan, *Näyttämöllä, teatterihistoriaa Suomesta*, on julkaissut WSOY.

Teatterin juuret ammentavat rituaaleista ja kansanperinteestä, ne ovat sen äiti ja isä. Varsinaista teatteria päästiin Suomessa näkemään alun perin ruotsalaisten, saksalaisten ja venäläisten kiertueatterien kautta. Samalla saatiin mallia suuresta maailmasta. Jo 1860-luvulla saatiin suomalaiselle teatterille Helsinkiin oma kivitalo; tämä kertoo jotain teatteriharrastuksen juurtumisesta. Tosin kaasuvalot olivat alituisena uhkana, tämä uusi talo paloi ensimmäisen kerran jo 1863, vain kolme vuotta avajaisten jälkeen.

Suomen kieli alkoi vallata alaa ja vuonna 1869 nähtiin ensimmäinen ammattimainen suomenkielinen esitys, Aleksis Kiven raamatulliseen aiheeseen pohjautuva *Lea*. Suomalaisen teatterielämän voimakassikkona toimivat sisarukset Kaarlo ja Emilie Bergbom. Näyttelijöistä historiaan on jäänyt etenkin Ida Aalberg, joka suuntasi myös eurooppalaisille lavoille.

Kiven lisäksi löydettiin teatteriin myös toinen suomalainen kirjailija Minna Canth.

Toiminta laajenee

Suomenkielinen teatteritoiminta sai vähitellen jalansijaa myös Tampereella ja Viipurissa. Lisäksi oli suomenkielisiä kiertueita. Suurlakon (1905) jälkeen myös työväestöön levisi teatterin kipinä. Harrastajateatteritoiminta levisi, harrastajaryhmiä olivat korkeatasoisia. Ne kasvattivat uusia näyttelijöitä, mutta myös uutta yleisöä. Joskus on arveltu että Suomessa on eniten harrastajateatteriryhmiä asukasmäärään nähden koko maailmassa. Vanhimmat harrastajateatterit viettävät nyt 100-vuotis juhliiaan.

Suomen itsenäistyminen toi teattereille uuden identiteettiä rakentavan tehtävän, mutta samalla teatterit joutuivat taloudelliseen ahdinkoon. Sisällissodan arvet vaativat paikkaamista ja Euroopassa puhalsi moderni henki. Haasteita riitti. Kotimaisista kirjailijoista nousi taas esiin nainen, kun Maria Jotuni kirjoitti suosittuja ja osin satiirisia näytelmiä. *Tohvelisankarin rouva* on kuvaus mammonan palveluksesta, samoin kuin *Kultainen vasikka*. Käypää

Lavastuksen modernismia Suomen Kansallisteatterissa 1950-luvulla. Viereisellä sivulla Elli Tompuri Salomena 1905.

Tauno ja Ella "Viettelysten vaunussa" 1950.

ohjelmistoa monessa teatterissa vieläkin.

Tampereen työväen teatteri loi mainetta muun muassa näytelmällä *Koneittenmurskaajat*, joka kertoo tekstiilityöläisten kapinasta uusia koneita kohtaan. Ajankohtainen aihe nopeaan tahtiin teollistuvassa yhteiskunnassa. Kotimaista näytelmäkirjallisuutta kehittää jälleen nainen, Hella Wuolijoki, jonka *Niskavuori*-sarjasta tulee teattereiden ja kesäteattereiden kesto-suosikki.

Sotavuodet yhdistivät teatterisektorien voimia. Euroopan mitassa harvinainen viiden rintamateatterin järjestelmä palveli viihdytystoimintaa ja nosti esiin uusia kykyjä, kuten Eeva-Kaarina Volasen.

Kohti nykyaikaa

Sodan jälkeen haluttiin kiihkeästi elää uutta – kuluttavaa – aikaa. Teatteri nuortui, tarttui eurooppalaisiin aiheisiin, etsi uusia muotoja. Vanhat pönäkät riitaisuudet haudattiin. Uusia upeita teatteritaloja valmistui, kansaa ryhdyttiin ajamaan teatteriin bussilla ja upouusi televisio muutti katsomistottumuksia; näytelmän tapahtumia selostettiin vieressä

istuvalla kovaan ääneen kuten kotona. Teatterikoulukin vakiintui kerhon sijasta oppilaitokseksi.

Uuden yhteiskunnallisen teatterin johtoon astui luontevasti ohjaaja Kalle Holmberg, joka oli ohjannut *Lapualaisoopperan* ja jatkoi nyt työtään Helsingin kaupunginteatterissa ja Turun kaupunginteatterissa. Jälkimmäisessä mieliin painuivat etenkin Kivi-ohjaukset. Teatteriryhmiä alkoi syntyä laitosteatterin vastapainoksi, poliittinen teatteri ja laululiike kukoitivat. Kun politiikka sitten alkoi olla aikansa elänyt, valtasi teatterit "taiteellisen kokeilun halu".

Tästä eteenpäin en jatka, sillä Pentti Paavolainen ja Aino Kukkonenkin lopettavat suurin piirtein tähän. Me muistamme loput ajat. Olemme istuneet bussissa, olemme nauraneet teatterissa, olemme jopa käyneet katsomassa Olavi Paavolaisesta kirjoitettua näytelmää. Mikä on sitten tällaisen systemaattisen teatterikirjan rooli? Oppikirjana se on aivan mainio, kohtuullisen lyhyillä ja selväkielisillä teksteillä tehdään asia selväksi. Teatteri – tuo katoava taide – vangitaan sivuille fantastisella kuvituksella! Teatterin

Jussi Jurkka ja Tiina Rinne Intimiteatterissa 1950.

harrastajalle se on muistojen lähde, menneet esitykset heräävät eloon kuvauksissa. Hyvä Pentti! Tällaista tarvitaan.

Paula Koskimäki

Sukuseuran johtokunnan yhteystiedot

Pekka Paavolainen
Esimies
Koivukuja 4 A 6
33960 PIRKKALA
03-3681755, 0400-733282
pave.paavolainen@luukku.com

Kari Paavolainen
Rajatie 50
17130 VESIVEHMAA
03-7667218, 0400-357193
kari.paavolainen@phnet.fi

Armi Auri
Rautatienkatu 11-13 A 10
33100 TAMPERE
03-2131230
040-5091167
jukka.auri@akerkvaerner.com

Eeva Sundberg
Sihteeri
Vänrikki Stoolinkatu 3 A 7
00100 HELSINKI
09-43655500, 040-5401782
eeva.sundberg@pp.inet.fi

Lauri Paavolainen
Hokkarinharjuntie 3 as. 5
47710 JAALA
05-384641

Juhani Paavolainen
Varajäsen
Lyhytkuja 3
07900 LOVIISA
019-530055
paavolainen@chi.inet.fi

Erkki Paavolainen
Taloudenhoitaja
Ahmakatu 4 c 18
05460 HYVINKÄÄ
040-5512037
erkki.paavolainen@elisanet.fi

Matti Paavolainen
Purokatu 44
15200 LAHTI
0500-526259
matti.paavolainen@hel.fi

Inkeri Nummelin
Varajäsen
Metsäpellontie 49
15200 LAHTI
03-733 4321

Annikki Paavolainen
Vitsiäläntie 205
14700 HAUHO
03-6751209

Pentti Paavolainen
Jalavatie 2 A 2
00270 HELSINKI
09-458 2241, 0400-649021
pentti.paavolainen@teak.fi

Kunniajäsenet

Maj-Liisa Paavolainen
Jaakko Paavolainen
Ritva Paavolainen

AJATUSKATKOKSIA

Vaimoni kysyy usein: ”Mitähän sinä mietit silloin, kun sinulla tuntuu olevan täysi ajatuskatkos, et näe, et kuule, etkä keskity mihinkään.” Niin mitähän?

Useimmiten kai jotain tyhjämpäväistä, kuten edellisen illan bridegilpailun ongelmajakoa tms. Joskus mielessä liikkuu kuitenkin hieman syvemmätkin asiat. Saattaisiko eräistä näistä ajatuskatkoksen tuotteista olla iloa tai ajattelemien aihetta jollekin sukulaiselleni? Toivon etteivät myönteiset mielipiteeni esim. eutanasiasta (ainakaan passiivisesta) ääritapauksessa, toivottaman ja epäinhimillisen kärsimyksen poistajana, herätä pahaa mieltä. Silloin, kuten tarinan potilas sanoi, kun vain kuoleman toivo enää pitää hengissä.

Vaikka esitän ajatelmat ominani (kahta viimeistä lukuun ottamatta), on mahdollista, että jonkin ajatelman idea on jäänyt kytämään mieleeni aikaisemmin kuulemani perusteella.

- ❖ Ajatus voi johtaa tekoon, ajattelematon teko ajatelmaan.
- ❖ Onko Jumala luonut ihmisen vai ihminen Jumalan?
- ❖ Ensimmäistä elinvuotta pidetään vaarallisimpana. Kyllä viimeinen on kuitenkin paljon vaarallisempi.
- ❖ Jos elämä on pelkkää myötämäkeä se hurauttaa ohi liian nopeasti.
- ❖ Elämme kolmiulotteisessa maailmassa. Jos elämässä pyrkii vain ylös- ja eteenpäin jää sen syvyys kokematta.
- ❖ Tärkeintä ei ole mistä olet tulossa, vaan minne olet menossa.
- ❖ Suutari pysyköön lestissään, muiden olisi joskus syytä astua toisen saappaisiin.
- ❖ Järjen ohella käyttäytymistämme ohjaavat suvun jatkaminen ja hengissä pysymisen vietit, jotka toimivat silloinkin, kun niissä ei ole mitään järkeä.
- ❖ Ihminen on aidoimmillaan pelissä ja auton ratissa.
- ❖ Monia neroja on pidetty aikanaan hulluina, mutta kaikki hullut eivät osoittaudu myöhemmin neroiksi.
- ❖ Itselleen nauraminen on yhtä vaikeaa kuin itsensä kutittaminen.
- ❖ Valehtelevatko ihmiset enemmän itselleen vai toisille?
- ❖ Paras voitto on voitto itsestään, siitä hyötyvät sekä voittaja että häviöjä.
- ❖ Suomessa on kaikilla oppivelvollisuus, eräissä maissa vain joillakin oppioikeus.
- ❖ Useimmat pelkomme eivät kohdistu siihen mitä tapahtuu, vaan mitä luulemme tapahtuvan. Emme reagoi niinkään siihen mitä toiset sanovat ja tekevät, vaan mitä luulemme heidän sanovan ja tekevän.
- ❖ Ajattele tekemättömiä älä tee ajattelemattomia tekoja.
- ❖ Kielletyn hedelmän ilo puuttuu, jos kaikki hedelmät ovat sallittuja.

- ❖ Ajatuksia ja sanoja tärkeämpänä pidetään usein sitä, miten ne esitetään. Kauniisiin sanoihin verhottu tyhjänpäiväisyys voi vedota enemmän kuin kuivasti esitetty fakta. Small talk viestittää, ettei minulla ole sinulle mitään sanottavaa ja jos onkin, en halua tai uskalla sanoa sitä. En myöskään ole kiinnostunut voinnistasi vaikka sitä kysynkin.
- ❖ Ihossa ei ole ainoastaan varoittavia aisteja, vaan myös kosketuksen aiheuttaman mielihyvän aistimus, joka tosin riippuu siitä, kuka koskee ja milloin. Tämä aisti säilyy rappeutumatta koko tietoisien elämämme ajan, eikä turru käytössä kuten muut aistit.
- ❖ Toisen ruusuiselta näyttävä tie ei aina ole kadehtimisen arvoinen, ruusujen piikit huomaa vasta kun astuu niiden päälle.
- ❖ Seisova kello ja typerys ovat hetkittäin täysin oikeassa.
- ❖ Omena päivässä pitää lääkärin, valkosipuli hammaslääkärin loitolla.
- ❖ Humaltuminen on regressiota. Ensin ihminen menettää aikuisuuden estyneisyytensä siirtyen puheissaan ja liikkeissään yhä varhempaa lapsuuttaan kohti. Vähitellen opitut taidot, kuten kävely, unohtuvat ja lopulta humaltunut kaperyy avuttomana sikiöasentoonsa.
- ❖ Sanotaan, ettei ole iloa ilman viinaa, mutta eipä olisi niin paljon suruakaan.
- ❖ Ei ihme, että alkoholin kulutus nousee ja ihmissuhteet löyhtyvät. Ryypääminen on helpompaa kuin rakastaminen ja krapula on helpompi kestää kuin hylätyksi tuleminen.
- ❖ Naurun lisäksi myös itku pidentää ikää, tunteiden kätkeminen lyhentää sitä.
- ❖ Eräät meistä ovat Marttoja, eräät Marioita. Vain harvat pystyvät molempaan, useimmat eivät kumpaankaan.
- ❖ Useat maailman suurista hallitsijoista eivät kykene hallitsemaan edes itseään.
- ❖ Parempi lyötynä kuin nolattuna.
- ❖ Antamalla toiselle sitä mitä häneltä puuttuu voit pyytää sitä takaisinkin.
- ❖ Itserakkaus on kestäväntä rakkautta.
- ❖ Samaa henkilöä voi vihata ja rakastaa, mutta ei olla välinpitämätön ja rakastaa.
- ❖ Parempi uskomaton kuinuskoton rakastaja.
- ❖ Rakastamisella ja rakastelemisella voi olla sama ero kuin tekemisellä ja teeskentelemisellä.
- ❖ Kuoleman epätoivoista siirtämistä tärkeämpää on sen helpottaminen.
- ❖ Vanhuksen kuolema ei aina ole haudanvakava asia.
- ❖ Kuolinilmoituksessa oleva rakkaudentunnustus on auttamattomasti myöhässä.
- ❖ Vaikeasti kärsivä eläin päästetään tuskistaan eläinsuojelulain nimissä. Missä viipty ihmissuojelulaki?
- ❖ Tieto armeliaan kuoleman mahdollisuudesta voi auttaa kestäämään vaikeaa elämää.
- ❖ Kuolemanpelon voittaminen voittaa myös elämänpelon.
- ❖ Hyvä terveys ja mielenrauha tavara on täydellinen (Äitini)
- ❖ Ei sitä nälkäinen tiedä, miten kylläinen kärsii. (Appiukkoni täyttävän aterian jälkeen)

Mikko Paavolainen

JOUTSELÄN PAAVOLAISTEN MUUTTUVAT ELÄMÄNEHDOT

Heikki Antinpojan (T28) jälkeläiset ja muutot Joutselästä

Joutselän kylään Paavolaiset levittäytyivät kauppiaksi samaan aikaan kuin muuallekin. Mutta vilkas risteyskohta muuttui syrjäiseksi rajaseudun kyläksi ja suvun perhekunnat joutuivat eri syistä lähtemään jo varhain muualle leivän hakuun. Kirjoituksessa tarkastellaan Joutselän haaran vaihteita eri aineistojen perusteella. Tarkennukset ovat tervetulleita.

Paavolaiset siirtyivät ilmeisesti noin 1848 Vuottaalta Tirttulaan, Viipurin-Pietarin -maantien varteen. Näistä Tirttulan Paavolaisista, ja seitsemän veljeksien isästä Antista oli kirjoitus ja asemapiirustus vanhasta Tirttulan Pirtulin talosta lehdessä 27/2001. Vanha päärakennus purettiin 1910, kun maataloudesta tuli Tirttulaan jääneiden Johannes Antinpojan jälkeläisten pääelinkeino. Samassa lehdessä oli myös ennallistuspiirroksia Kivennavan kirkonkylän kauppiastalosta, jossa veljekset Pietari ja Tuomas aloittivat kaupanpidon jo 1866.

Vanhin lapsista Heikki Antinpoika (1836-1894, T28) oli syntynyt vielä Vuottaalla ja muuttanut vasta 12-vuotiaana, vanhimpana Antin ja Maria Kuorttin pojista Tirttulaan. Siellä hän oli epäilemättä ollut isänsä tärkein apuri, kun Tirttulan vanha päärakennus oli rakennettu tai kunnostettu tuolloin jo vanhasta.

Heikki avioitui Tirttulassa Johanna Kirjavaisen kanssa 1860 ja muutti yhtä kylää edemmäs Joutselkään kaksi vuotta häiden jälkeen, ensimmäisen poikansa Joosepin synnyttyä. Kivennavan perinnettä sotien jälkeen huolellisesti keränneen Liina Pulliaisen muistiinpanojen mukaan Heikki olisi ostanut ”veijola’tuomaan” eli siis Tuomas Veijolan vanhan tilan, rekisterinumeroltaan RN:o 7. Se olisi saanut nimekseen Heikkilä.

Liina Pulliaisen keräämä aineisto on lähetetty sukulehdelle ja sitä käytetään tässä soveltuvien osien ja punniten tietojen luotettavuutta muita lähteitä vasten.

Kooltaan tuo Joutselän Heikkilän kantatila olisi ollut peräti 200 ha, joista peltoa 25 ha. Pääosa maista oli maantien koillis- ja itäpuolella siten, että niityt ulottuivat peräti Tammiojaan saakka. Osa maista sijaitsi myös tien länsipuolella ja Joutselän järven eteläpuolella.

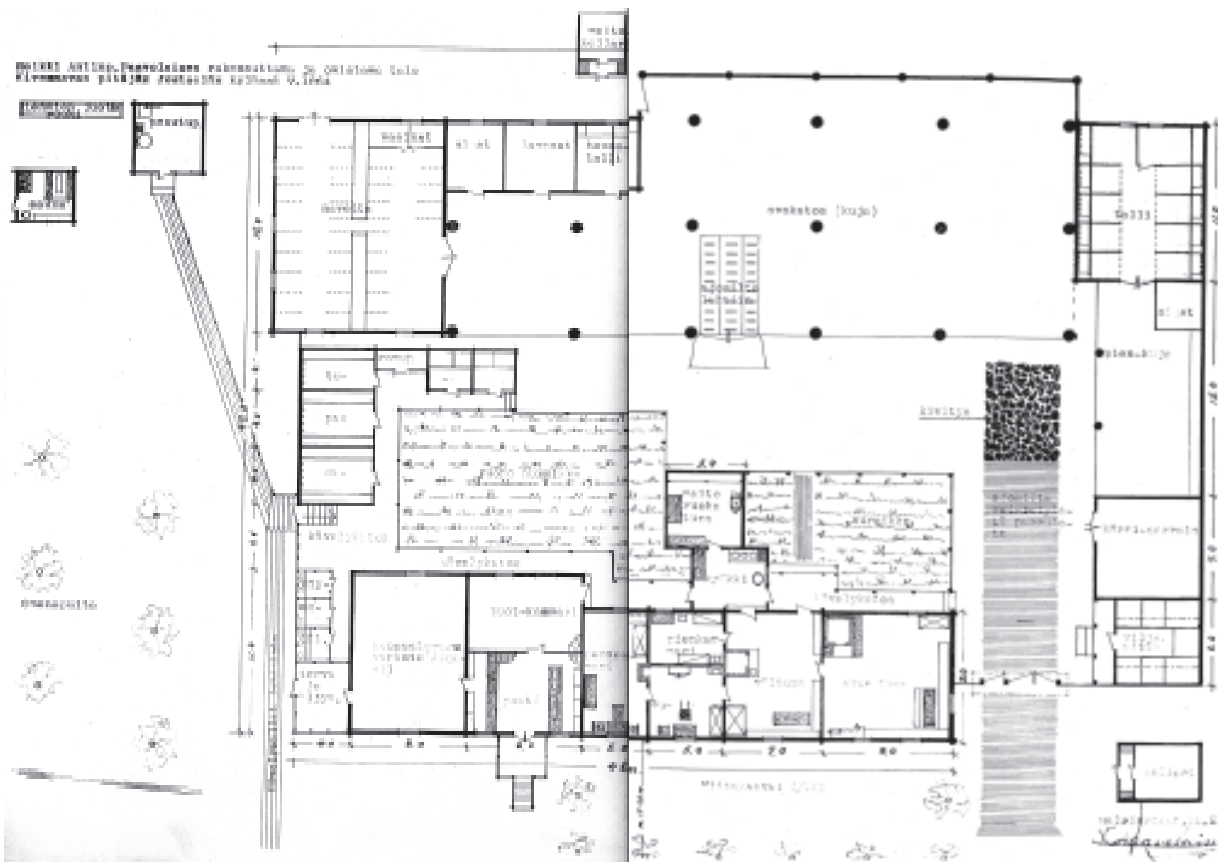
Joutselän kauppakartano

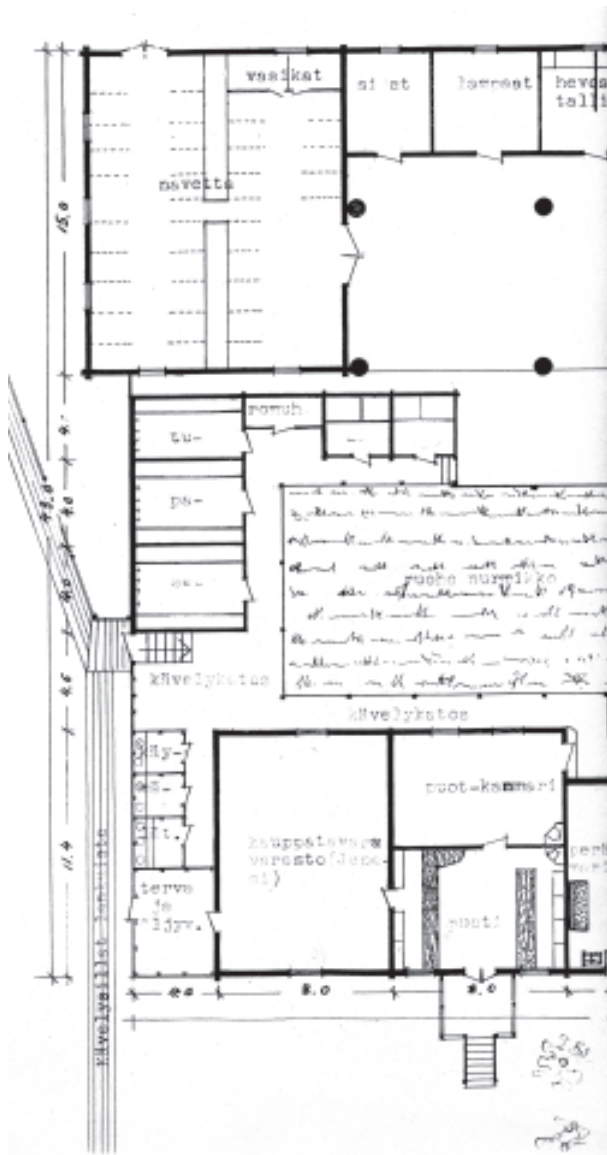
Alkuperäisen Heikki Antinpojan tilan suuruus saa vahvistuksensa myös niistä mittasuhteista, jotka oheinen vuonna 1864 valmistunut kauppa- ja maanviljelystaloa kuvaava piirustus kertoo. Tämän muistinvараisen ennallistuksen on tehnyt Heikin pojanpoika, rakennusmestari Tuomas Joosepinpoika Paavolainen vuonna 1959. Tuomaan poika Mauno on kuvannut asiaa sukulehdessä 4/1979 seuraavasti:

Tuosta 63,5 metriä pitkästä sukutalosta sanottiin ”ennenko pääsee Pirtuli Heiki talo sivu ni sil ajal nenä paletuu”. Tämä ulkomitoiltaan mahtava 43 x 63,5 metrin suuruinen rakennus käsitti pien- väli- ja suurtuvan, puotin, puot’kamarin, lapasin (kauppavaraston), perä- ja mummon kamarin, terva ja öljyvarastot, navetan, tallit, vilja-aitat, kärri-sarraimet, kujakatokset, luhdit ja muut kaupan, kestiekievarin ja 260 ha:n suuruisen tilan ylläpitoon tarvittavat tilat. Isä-Tuomaan jälkikäteen rakennus-kokonaisuudesta tekemissä yksityiskohtaisen

tarkoissa piirustuksissa kiintyy huomio paitsi toimivaan kokonaisuuteen myös julkisivujen hallittuihin mittasuhteisiin, joissa jokainen yksityiskohta on tarkoin tutkittu. Kuisteissa, ikkunoissa, sisääntuloportaisissa ja monissa muissa yksityiskohtissa on silmiä hivelevää herkkyyttä, rauhallista tasapainoa – arkkitehtuuria parhaimmillaan. (Mauno Paavolainen)

Piirroksen tehnyt Tuomas Joosepinpoika oli syntynyt 1891. Häntä paljon nuorempi 1908 syntynyt serkkunsa Väinö Hoppania on lehdessä 8/1984 myös kertonut Joutselän Paavolaisista ja hän mainitsee, että ”osa rakennuksista oli kyllä jo purettu, kun minä rupesin tätä maailmaa katsomaan.” Osa suuresta talosta on siis purettu ilmeisesti jo ennen vuotta 1910. Pohjapiirrosta katsottaessa on mielenkiintoista havaita, miten samankaltainen rakenne oikeastaan oli myös kirkonkylään nousseessa Pietarin kauppiastalossa, joka kuitenkin on jonkin verran myöhäisempi, ainakin kaupan perustamisvuoden perusteella. Mutta sielläkin voi olla kysymys laajennusrakentamisesta.

Yksityiskohta Tuomas Paavolaisen piirustuksesta. Vasemmalla näkyvät mm. navetta, tupaset, kämälät sekä terva- ja öljyvarastot

Maantieltä katsoen Joutselän suuren talon vasen pääty on omistettu kauppahuoneen varastolle, puotihuoneeseen mennään pääovesta, ja sitten on peräkkäin sarja kammareita ja tupia, joissa monenlaiset vuotuiset toiminnot olivat mahdollisia. Suomen oloja ajatellen nerokkainta ovat tässäkin nuo pihanpuolisia seiniä ympäröivät katetut käytävät, joita pitkin pääsee kuivin jaloin eri ulkorakennuksiin, aittoihin ja varastoihin, kyökin sijaitessa liikenteellisesti keskellä.

Toinen erityispiirre niin tässä Joutselän talossa kuin Kirkonkylän talossa (ks. 27/2001) on suuri kärrypiha, sekä karjasuojien avautuminen suureen

itse taloakin korkeampaan avokatokseen, jonka alle oli varastoitu heinä. Samalla se toimi sateen ja lumen suojana askareita tehtäessä, näin katettua vapaata tilaa kuljetuksia tuoville kärryille, majoittujille tai vaihtohevosille oli runsaasti. Piha-alueelle oli oma porttinsa maantieltä sen Pietarin puoleisesta päästä.

Paavolaisten kauppahegemonia 1870–80-luvuilla oli siis kiistatonta, kun välimatkaa Joutselän ja kirkonkylän välillä on kuitenkin vain reipas peninkulma, 12 km. Ja väliin osui vielä Tirttulan paikka, jossa sielläkin sai yösijan. Nämä maakaupan nousun vuosikymmenet olivat myös Suomen teollistumisen alkuaikaa ja liikenne Venäjän suuntaan kasvoi entisestään. Elintarpeiden ja työvoiman kysyntä Pietarissa jatkui ja niinpä kauppahuoneet ostivat viljelijöiltä tuotteita, joita sitten kyyditsivät ja myivät Pietarissa, tuoden paluukuormassa maalla tarvittavaa tavaraa.

Heikin ja Johannan lapset

Avioituttuaan Johanna Kirjavaisen kanssa Heikki Antinpojalla alkoi oma elämänprojekti, eihän veljeksillä ollut jäämistä paikalleen. Vanhin poika **Joosef, Juose, Jooseppi** syntyi jo 1862, jolloin Joutselkään muutettiin. Talon valmistuttua syntyi toinen poika **Matti** 1865, mutta silloin kuolikin heidän äitinsä Johanna. Suuri talo oli yhtäkkiä ilman emäntää.

Kauppansa juuri perustaneen 29-vuotiaan Heikin hankkima uusi puoliso **Maria Kukkonen** oli tuolloin vasta 17-vuotias, mutta hänkin kuoli jo kahden vuoden kuluttua. **Helena Hänninen** oli Heikin kolmas vaimo, iältään myös vähän yli 20-vuotias, kun hänen synnytystensä vuodet alkoivat. Jaloissa pyörivät jo kahdesti äidittä jääneet Jooseppi ja Matti-pojat.

Heikille ja Helenalle syntyi ensin kolme tytärtä, **Anna** (1871), **Maria** (1873) ja **Helena** (1879). Jooseppi oli jo parikymppinen, kun pikkuveljet **Antti** (1881) ja **Johannes** (1885) syntyivät.

Miten hyvin suuri kauppa ja maatalo kannattivat vielä 1880-luvulla? Ehkä vielä hyvin. Haarautuuhan harjannetta pitkin kulkeva tie Joutselän eteläpuolella neljään suuntaan Terijoelle, Kuokkalaan, Mainilaan ja Tammiselkään. Joutselkä oli yksi risteyspaikka. Kuten lehdessä 27/2001 kerrottiin, Suomen maa-

kauppiaiden luetteloissa 1883 & 1887 mainittiin yhtenä myös Joutselän kauppa, ja omistajaksi H. Paavolainen.

Heikki Antinpoika itse kuoli jo 1894 vain noin 58-vuotiaana ja Helenan synnyttämät lapset olivat tuolloin 23–9-vuotiaat. Heikki kuoli Pietarin matkallaan, Venäjän puolella. Vanhimmat pojat Jooseppi ja Matti olivat kuitenkin jo perheellisiä miehiä. Heikin koko perikunnasta saamme ulkopuolisten silmien näkemänä tietoa, jota vaikka se ei mairittele ja on osin epätarkkaa, ei voida jättää laskuista pois:

”Pojat jäivät alaikäisiksi isän kuoltua ja jatkoivat Pietarin reissuja isän malliin, oppivatpa juomaankin isän lailla. Kun he vartuttuaan erosivat, lohkaistiin tästä Heikkilästä kolmelle pojalle tilat: Väinölä, Viertola ja Kuusela - - Antti jäi Heikkilään, mitä hänen aikanaan sanottiin Heiki’-Anttilaksi”

Mitä mahdollisuuksia Joutselän kylä tarjosi nuorelle perheelliselle miehelle 1894? Entä naiselle?

Heikin ja Helenan tyttäret avioituivat, Anna Esa Kiurun kanssa ja Maria Tuomas Munnen (vai tulisiko taivuttaa Munteen) kanssa. Miestensä myötä nämä muuttivat muualle, aluksi Karvalan kylään, Joutselästä koilliseen.

Kolmas tytär Helena (1879-1950) avioitui Juho Hoppanian kanssa. Tästä Juhosta hänen poikansa Väinö kertoi, että hän ”yritytti ensin kauppiana Joutselässä” – ehkä lankomiestensä jälkeen – minkä jälkeen hän meni osuuskaupan palvelukseen. Mutta ilmeisesti osuuskaupallakin oli vaikeuksia, tai jostain muusta syystä hän siirtyi rajavartiolaitokseen ja postin kuljettajaksi (ks. Väinö Hoppanian kirjoitukset 7/1983 ja 8/1984).

Itse Joutselän kauppaliike näyttää nimittäin siirtyneen Heikin kuollessa 1894 pojista toiselle eli Matille (1865-1915). Maakauppojen rekisterissä, kauppiaksi vuonna 1897 mainitaan M. Paavolainen. Kaupan pito on tietysti ollut välttämätöntä myös siksi, että neljälle pojalle jaettuna 25 ha:n pelto tarkoitti vain noin 6 ha peltoa kullekin.

Olisivatko kulkuvälineet myös parantuneet niin, että Joutselän kauppa – ehkä vähän huolettomalla hoidolla – ei sitten menestynyt yhtä pitkään kuin isommissa kylissä olleet kaupat. Saman tien voitiin

käydä jo vähän kauempanakin kaupassa. Varallisuuserot alkoivat jo tuntua, kirkonkylän setääkin rikkaammiksi tulivat tietenkin Terijoen sedät.

Joosepin (T48) perhe

Liina Pulliaisen muistiinpanoissa väitetään, että Heikki olisi mennyt ”Pimiän leskelle puusniekaksi ja saanut senkin tilan.” mutta ilmeisesti tieto tarkoittaa kuitenkin tämän poikaa Jooseppiä. Tässä voi olla eri sukupolvien välinen sekaannus: Pimiän puusniekaksi saattoi asettua juuri Jooseppi, joka nimenomaan oli avioitunut Maria Pimiän kanssa, joten päättelisin asian olevan näin. Ristiriita näissä muistiinpanoissa on lisäksi se, että jos ”Pimiän leski” olisi muusta suvusta kuin alun perin Pimiä, kuinka sitten mainittaisiin, että tällä oli lisäksi naimaton veli Tuomas Pimiä. Tuomas Pimiä asui kuitenkin Voipeelan kylässä Kaukolempiälän ja Liipolan vieressä, Kivennavan kirkolta Muolaaseen päin (ks. takasivun kartta, Kauko-Lempiälän yläpuolella Voipiala). Pimiöiden suku oli sieltä peräisin ja Joosepin jälkeläisillä oli enolaan kontakti.

Joosepin ja hänen vaimonsa Maria Mikontytär Pimiän ensimmäinen lapsi Anna (Nikkanen) syntyi 1885 Joutselässä ja poika Juho 1889. Heidän pojistaan toisen, Tuomas Joosepinpojan syntymäpaikaksi (1891) on nimittäin merkitty Voipeelan kylä. Onko oleskelu ollut tilapäistä vai asetuttiinko sinne pysyvässä tarkoituksessa?

Vuonna 1894 Heikki-isän kuoltua Joosepin osuudeksi talosta on tullut Väinölä, ”heiki’-juosepla”. Se oli maantien varressa. Hänen pelloillaan oli maantien varressa pieni soinen kohta, jota hän oli yrittänyt kuivata rakentamalla kuivatusojaa maantien ali kohti järveä. Joosepin pellot ovat siis olleet pohjoisempana kuin kauppatalon paikka? Harjoittiko Jooseppi itse myös kauppaa, yhdessä veljensä kanssa? Hänen pojanpoikansa Toivo mainitsee niin (2/1974) ja sitä tarkoittavat myös edellä viittaukset Pietarin matkoihin. Ammatiksi on sanottu kuitenkin puuseppä, maalari ja kauppias. Jooseppi on siis rakentamisen ohella jo voinut harjoittaa esimerkiksi rakennustarvikekauppaa.

Mutta kun Jooseppi itse kuoli 12 vuotta myöhemmin vuonna 1906 Jalkalassa, Joutselästä länteen, hän oli vasta 44-vuotias ja taas olivat pojat alaikäisiä. Vanhin poika Johannes oli vasta 13-vuotias ja

Tuomas 11 - vanhan talon muistinsavarainen piirtäjä.

Joosepin poikien traagisia vaiheita

Vasta oman perheensä perustanut **Johannes Joosepinpoika** (s 1889) aloitti kauppatoiminnan Jalkalan kylässä, jota valitettavasti ehti hoidella vain kovin lyhyen ajan ennen kuin osittain tapaturmaksi tulkittu revolverin laukaus [v 1911] päätti vasta 22-vuotiaan nuoren miehen elämän. Kaipaamaan jäivät tuolloin vaimo ja kolme lasta, joista olin vanhin. (Toivo Paavolainen, T95)

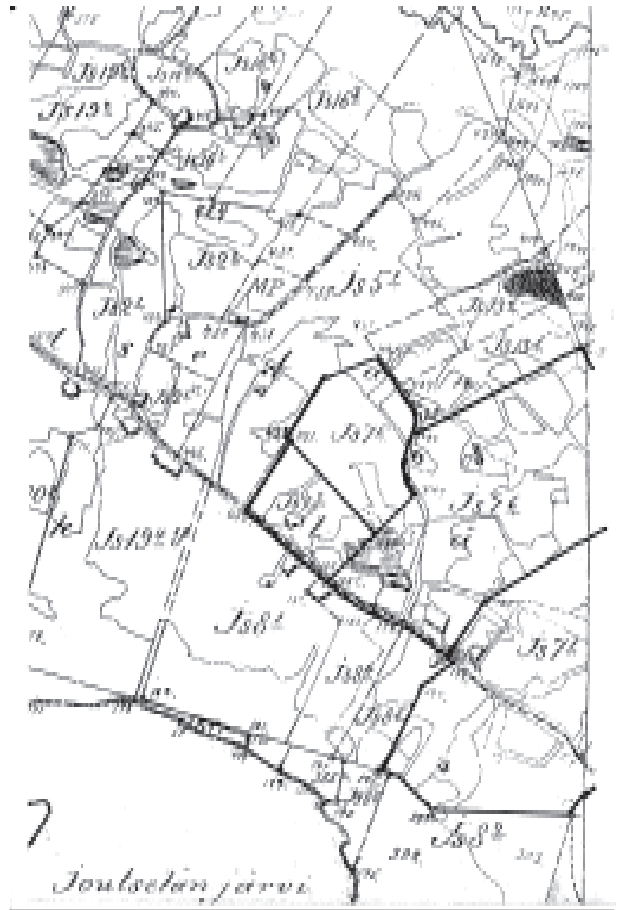
Tapaus oli tyypillinen joutuminen keskelle humalaisten riitaa ja sitten vahingonlaukausten kohteeksi, jota ampuja katkerasti itki.

Johannes eli Juho Joosepinpoika (T68) oli ollut hyvin pidetty ja paljon yhdistystoimintaan osallistunut henkilö. Hän oli myös aloittanut kauppa-toimintaa Jalkalassa, jonne oli alettu rakentaa keuhkotautiparantolaa. Hän toimitti rakennustarpeita ja muuta, mutta sai siis jo 22-vuotiaana surmansa. Hänen orvoksi jäänyt poikansa Toivo siirtyi osin enonsa Tuomas Pimiän hoteisiin Voipeelaan Kivennavan pohjoispäähän, mistä hän itse on koskettavasti kertonut (2/1974).

Tuomas Joosepinpoika (T69) oli 20-vuotias vanhemman veljensä kuollessa 1911 ja joutui huolehtimaan nuoremista sisaruksistaan. Näistä nuorin Väinö oli vasta 10. Olisiko vanhaa kauppataloa vasta tässä vaiheessa osittain purettu, ehkä myyty tavarana edelleen tai perinnönjaoissa annettu rakennustarpeiksi jollekin pojista?

Pari vuotta myöhemmin Tuomas puolestaan avioitui **Helena Leskisen**, saarnamiehen tyttären kanssa. Tässä perheessä taas oltiin hyvin ankarasti aatteellisia, uskonnollisia. Kansanvaltaisen ajatus-tavan yhdistäminen kristilliseen oli hyvin ymmärrettävä yhdistelmä. Heidän ensimmäinen lapsensa **Hemmo Unto** syntyi 1914.

Työväenaatteen leviämisestä Joutselässä voisi jossain olla tietoja, ainakin useisiin se vetosi. Kansalaissodan tilanteisiin jouduttiin mukaan myös osin sattumista johtuen. Tämä ei olisi mitenkään ihmeellistä, perustuihan lisäksi koko Venäjän vallankumouksellisten toiminta siihen, että he tarvittaessa pääsivät Rajajoen yli Suomen puolelle, mm Haapalan kylään, Joutselän naapuriin turvaan. Sitä paitsi oli Siestarjoen tehtaan työväki paljolti lukutaitoista,

Isojaon maarekisterilittera 7 on Joutselän kantatalon maarekisterinumero.

poliittiseen aktiivisuuteen kykenevää joukkoa Suomesta ja Inkeristä.

Tuomas Paavolainen on kansalaissodan aikana ollut siis 27-vuotias ja joutunut vangituksi sekä valtiotrikosoikeuden tutkittavaksi. Tämäkin olisi oma selvittelynsä aihe. Viipurissa vankileiriä tarkastavan ryhmän sihteerinä oli toimittaja Erkki Paavolainen, joka tuolloin ilmeisesti on jollain tavalla auttanut serkkunsa poikaa, luonteeltaan rauhallista Tuomasta, jota varmaankaan ei ole voitu pitää ”kiihottaja-aineksenä”. Asiasta voisivat tietää enemmän Tuomaksen perilliset, mutta ainakin Tuomaksen ja Erkin välit olivat myöhemmin tiiviit.

Tuomaksen sisar **Katri Joosepintytär** on avioitunut **Esa Savolaisen** kanssa ja hänen jälkeläisiään elää Imatralla.

Tuomaksen seuraava veli **Antti Joosepinpoika** oli kansalaissodan aikana vasta 20-vuotias ja on vuonna 1918 paennut Venäjälle. Onko hän voinut selviytyä hengissä suomalaisena punaisena Venäjän puolella? Vaikea ajatella, kun tiedetään miten koviin

kohtaloihin he nuoren Neuvosto-valtion alkuvaiheissa joutuivat. Reino Paavolaisen laatimassa sukuuettelossa hänen paikkakunnakseen on merkitty Aunus ja kuolinvuodeksi 1919. Epätodennäköiseltä tuntuu kuitenkin, että Antti Joosepinpoika olisi ollut valkoisten puolella ja osallistunut Aunuksen retkeen.

Neljäsikin Joosepin pojista, 1901 syntynyt **Väinö Joosepinpoika** lähti kauas pois, USA:han, ja on näin ”Ameriikan Paavolaisten kantaisä” vaikka hän kuolikin jo 1942. Lähtijöistä kerrotaan toisaalla lehdessä lisää (katso s. 5–7).

Tuomaan perhe lähtee Joutselästä

Tuomas ja Helena Paavolainen sinnittelivät Joutselässä vielä vuoteen 1925 saakka, jolloin heille olivat jo syntyneet Hemmon lisäksi **Uolevi** (T87), **Mauno** (T88) ja **Väinö** (T89).

Ja jälleen kuoli perheestä vanhin lapsi, 11-vuotias Hemmo vuonna 1925. Äiti oli käynyt Kirvun parantolasta hakemassa vanhimman poikansa arkussa. Siitä kertoo riipaisevasti Uolevi Tuomaanpoika lehdesämme 9/1985.

Ollessani 5-vuotias oli paras kaverini, vanhin veljeni Hemmo, hoidettavana Kirvun parantolassa. Odotin hänen paluutaan hartaasti päivästä päivään, kunnes lopulta kuulin, että he olivat äitini kanssa palaamassa kotiin. Pitkän päivän ilta oli jo pimennyt, kun verannalta alkoi vihdoinkin kuulua ääniä. Pienen öljylampun valaiseaman hämärän tuvan oven jo auettua, äitini kääntyi sanomaan vielä jotain pimeällä verannalla oleville ihmisille. Ainoa, joka kantautui korviini, olivat hänen itkuisella äänellään lausumansa kolme sanaa: ”Tuokaa arkku sisään”. – Isku oli odottamaton ja armoton. Muistan tajunneeni välittömästi, mitä sanat tarkoittivat, vaikka itku taisi päästäkin vasta silloin kun arkku avattiin. Hautaustoimitus meni kai yli ymmärryksen, koska olin Kivennavalta palatessamme kysynyt: ”Milloin me haetaan Hemmo pois haudasta”. (Uolevi Tuomaanp.)

Niin 34-vuotias Tuomas perheineen siirtyi rakentajaksi Makslahteen, jossa ensin asetuttiin elokuvateatterin yläkerran huoneeseen. Makslahti oli Koiviston ja Johanneksen välissä Viipurin lahdella oleva lahdeke, josta tuli suuri puutavaran vientisatama.

Siellä ollessa syntyivät vielä tytär **Hilkka** 1926 ja nuorin veli **Jussi** 1933

Joosepin sisarusten vaiheita

Mikäli kivennapalaisen Laila Pulliaisen muistiinpanoissa on oikeita tietoja, olisi tämä Joosepin jälkeläisten Väinölä eli ”heiki’-juosepla” vuonna 1925 eli silloin, kun Tuomas on lähtenyt myydy Heikki Kiurulle. Tämä puolestaan on myynyt sen Kustaa Pisterille, (Bister). *Kivennapa kylästä kylään* -kirjassa vuoden 1939 tilanteen mukaan se olisi kartassa asumus n:o 10. Sirkka Karskelalta olen saanut kuitenkin täydennyksen karttaan, jossa vastaava asumus n:o 48 olisi tuo Joosepin jälkeläisten osuus. Omistajaksi on sodan alkaessa merkitty Antti Bister.

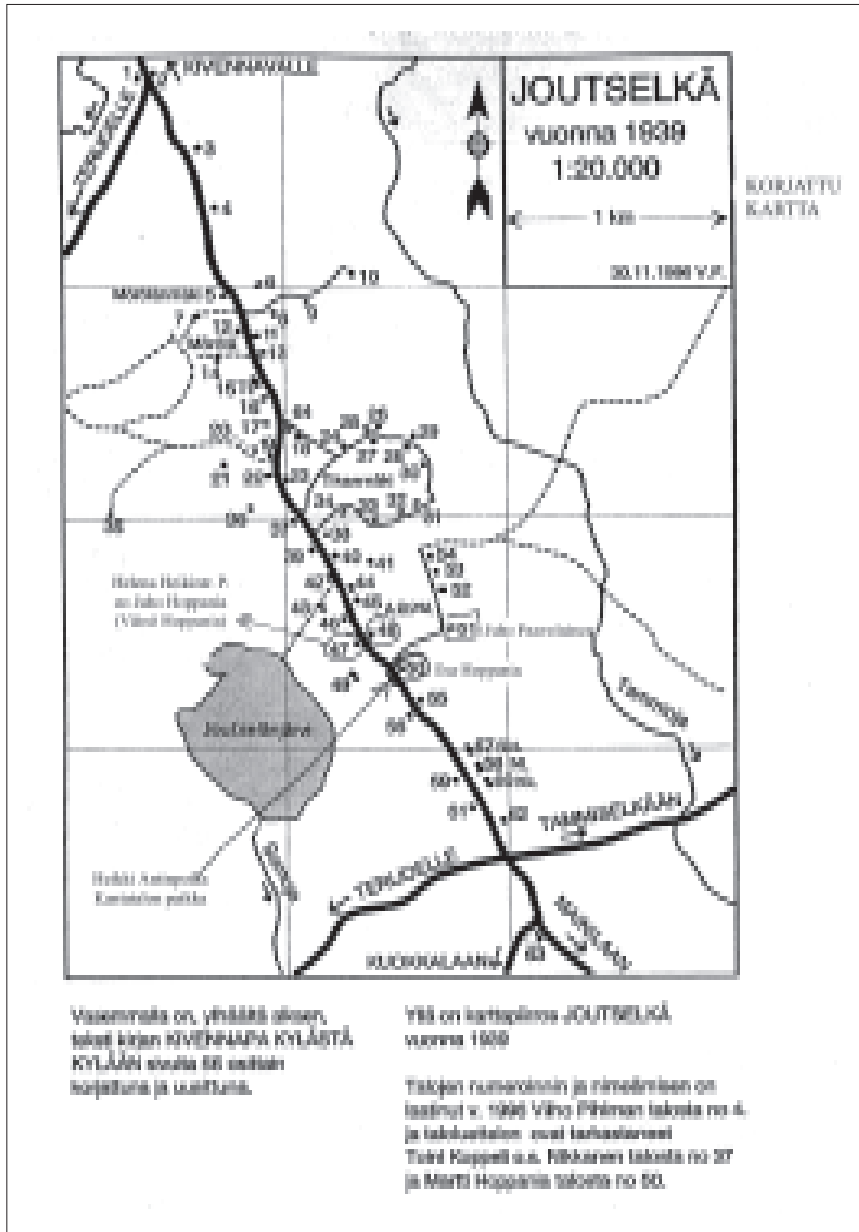
Aivan sitä vastapäätä maantien toisella puolella oli Helena Heikintyttären eli tädin ja tämän miehen Juho Hoppanian talo, asumus n:o 10 / 47. Siinä asuttiin myös vuoteen 1939 asti ja se oli Väinö Hoppanian koti.

Joosepin veli **Matti Heikinpoika** Paavolainen (s. 1865, T49) oli joko yksin tai veljensä kanssa pitänyt kauppaa, varmaan asuen edelleen vanhassa päärakennuksessa. Vuonna 1897 oli maakauppojen rekisterissä Joutselän kauppiaksi merkitty M. Paavolainen, silloin vielä 31-vuotias. Kuinka kauan kauppa oli pystyssä, ei ole tässä mahdollista tarkkaan tietää.

Mutta jos katsomme, milloin nuoremmat veljet **Antti Heikinpoika** ja **Juho Heikinpoika** ovat avioituneet nimittäin n. 1904 ja n. 1907 on selvä, että siinä vaiheessa palstojen jakaminen on tullut välttämättömäksi.

Niinpä varmaan vasta tuolloin 1900 luvun alkuvuosina on kokonaisuutta lohkottu ja jättimäistä taloa purettu pienempiin osiin, jotka vastasivat paremmin sitä mihin oli varaa.

Matti Heikinpojan perhekunnan kohtalosta oli hänen tyttärensä Eira Kilgastin haastatteluun pohjautuva kirjoitus ”Helena-mummon lapset” lehdessä 29/2003. Heistä on myös kertonut Väinö Hoppania. Matti Paavolainen kuoli jo 1915, kun lapsia jäi 11 huollettaviksi **Helena s. Hiiliselälle**. Osa tytöistä oli ollut jo Pietarissa töissä ja he joutuivat seikkailemaan vallankumouksen alta pois. Matin kuolinsyyksi Eira sanoi sydämen pysähtymisen, ja lisäksi kerrottiin, että hautajaisissa oli ollut paikalla myös läheinen hovin väki, venäläinen aatelispariskunta.

neet vanhaan Heikkilään, eli suureen rakennukseen, jossa Jooseppi ja Matti olivat jatkaneet kaupanpitoa läpi 1890-luvun.

Antti meni avioon saarnamies **Leskisen** toisen tyttären, **Kristiinan** kanssa, niin että ensimmäinen lapsi syntyi jo 1905.

Ovatko Antti ja Kristiina jatkaneet kaupan pitoa, vai oliko kaupasta juuri tuolloin ottanut vastatakseen lankomies Juho Hoppania, ehkä pienemmissä tiloissa maantien toisella puolella – ennen kuin hän siirtyi osuuskaupan palvelukseen? Oliko Joutselässäkin yksityiskaupan kilpailijaksi nousut yhteisenä hankkeena kannatettu osuuskauppa? –

Antti oli kansalaissodan aikana jo 37-vuotias ja myös osallistui punakaartiin. Antilla ja Kristiinalla oli kolme lasta **Helvi** (s 1905), **Juho** (s 1908) ja **Eila** (s 1913), jotka sodan aikaan olivat 13–5-vuotiaita. Antin talona oli alkuperäinen maantien laidassa, vaikka siitä oli osia purettu viimeistään 1910-luvun alkupuolella. Hän ei

ainakaan pitänyt itseään enää kauppiana/porvarina. Keväällä 1918 kun saksalaisia oli tullut uuden rajan pintaan ja Matin Helena-leski oli paistanut näille piirakoita, kuten hänen tyttärensä Eira Kilgast kertoi. Mutta lanko Antti Heikinpoika varmasti ollut jo rajan toisella puolella, tuhansien muiden Suomen punaisten kanssa. Antti kuoli Venäjällä 23.7.1918. Väinö Hoppanian tietämän mukaan heikon sydämensä ja terveytensä takia – ja epäilemättä myös ruoan puutteeseen. Sirkka Karskelan tietojen mukaan hänet ammuttiin Pietarissa Rautatieasemalla, mutta sama päivämäärä.

Tämä kolmas yksinhuoltaja-äiti Kristiina, jolla tosin oli vain kolme lasta, Helvi, Juho ja Eila, muutti pois Joutselästä vuonna 1928 Lounais-Suomeen

ainakaan pitänyt itseään enää kauppiana/porvarina.

Keväällä 1918 kun saksalaisia oli tullut uuden rajan pintaan ja Matin Helena-leski oli paistanut näille piirakoita, kuten hänen tyttärensä Eira Kilgast kertoi. Mutta lanko Antti Heikinpoika varmasti ollut jo rajan toisella puolella, tuhansien muiden Suomen punaisten kanssa. Antti kuoli Venäjällä 23.7.1918. Väinö Hoppanian tietämän mukaan heikon sydämensä ja terveytensä takia – ja epäilemättä myös ruoan puutteeseen. Sirkka Karskelan tietojen mukaan hänet ammuttiin Pietarissa Rautatieasemalla, mutta sama päivämäärä.

Tämä kolmas yksinhuoltaja-äiti Kristiina, jolla tosin oli vain kolme lasta, Helvi, Juho ja Eila, muutti pois Joutselästä vuonna 1928 Lounais-Suomeen

Kaarinaan. Venäjälle menneen punakaartilaisen lesken elämä ei ollut helppoa rajan pinnassa. Kristiina s Leskinen kuoli Turussa 1966. Tyttäret Helvi Lindgren (1905–1942) ja Eila Rutanen (1913–2000) ovat myös asuneet Turussa, poika Juho Antero Paavolainen (1908–1969) puolestaan Helsingissä maalari-mestarina.

Vanhan kaupparakennuksen jäljellä olevan osan oli ostanut Esa Hoppania, joka siis kyläkirjan asumuksissa on numerolla 4 ja korjatussa kartassa numerolla 50. Samasta kohdasta lähti myös sivutie kohti Tammiojaa.

Joutselän Paavolaisista siis ainakin kolme oli ollut valmis liittymään työväenliikkeeseen tuolloin.

Antin lisäksi hänen Jooseppi-veljensä pojat Tuomas ja Antti, kuten edellä on kerrottu. Olihan heidän sosiaalinen asemansa reaalisesti laskenut eikä toimeentulolle syrjäisessä kylässä maaseudulla ollut paljon vaihtoehtoja. Asia on ymmärrettävä, mutta arvatenkin kertomuksia ei ole pääosin oikeistoa ja maalaisliittoa kannattaneen suvun piirissä viljelty.

Näiden kolmen varsin traagisia kokeneen perhekunnan kohtaloiden kautta voi ajatella, että Heikin vanhimpien poikien ja molempien vanhimpien lasten varhaiset kuolemat ja muut vastoinkäymiset olivat selvästi luoneet apeaa mielialaa, vieneet elättäjiä ja pakottaneet perhekunnat lähtemään liikkeelle. Eikä uutta varallisuutta ollut Joutselässä kerääntynyt, oli vain kädet ja työ. Kirkonkylällä, Terijoesta puhumattakaan, oli päästy vaurastumaan. Ehkä oli myös niin, että Paavolaisten seitsemästä veljeksestä tämä vanhin, Heikki oli eniten sidoksissa edellisen sukupolven asemaan ja alkuperäiseen säätyyn. Nuoremille sisaruksille irtautuminen vanhempien säädystä on aina helpompaa. Rintamaille asettuneet kauppiaspojat ”hokasivat” tai ”raatsivat” lähettää lapsensa oppikouluihin ja alkoivat asennoitua ja siksi myös tehdä varhaisempaa sosiaalista nousua. Ehkä Heikille alkoholi muodostui ongelmaksi, joten Joutselässä sosiaaliseen nousuun ei syntynyt samaa mahdollisuutta.

Juho Heikinpoika (T 51) ja maanviljely

Elinkeinorakenne muuttui ja raja sulkeutui. Yhtäkkiä rajakauppa oli lakannut, maanviljelystä yleensäkin Kannaksella oli laiminlyöty. Mutta pian nämä viljelyyn päätoimisesti keskittyvät perhekunnat,

kuten Joutselän Paavolaisista Heikin nuorin poika **Juho**, saivat riittävästi kasvatettua peltojen kokoa. Kun alettiin päätoimisesti viljelijöiksi ja omistaututtiin maatalouden modernisoinnille, voidaankin puhua siitä Kannaksen maanviljelyn elpymisestä, joka toiseen maailmansotaan mennessä oli tapahtunut. ”Vieriviin rupliin vuuet olliit takanapäin.”

Neljäs veljistä **Juho Heikinpoika**, (s 1885) sai siis alun perin neljänneksen, mutta eri vaiheissa hän varmaan lunasti veljiensä maita, ainakin Antin perheen maat, joten tilakoko kasvoi kelvolliseksi. Hänen pinta-alakseen kertyi ilmeisesti 48½ ha, Laila Pulliaisen muistiinpanojen mukaan.

Perhe asui kylässä talvisotaan asti ja heidän luonaan asui myös nuorempien lasten äiti, Helena s Hänninen, joka kuoli vasta 1926, peräti 79-vuotiaana, Joutselän mummona. Taloa sanottiin myös Mammanjussiksi, tai Paavolaisjussiksi. Vanhin tytär **Martta Juhontytär**, asui Joutselässä, aivan naapurissa avioituttuaan Väinö Veijalaisen kanssa. Poika **Juho Juhonpoika** asui sotien jälkeen Järvenpäässä. Tytär **Aili Juhontytär** avioitui Lintulaan, mylläri Otto Bisterin kanssa, ja asettui sotien jälkeen Hämeen läänin Koskelle.

Seitsemästä veljeksestä vanhimman, Heikin pojista nuorin, Juho-vaari ehti vielä kokea evakkoajan ja kuoli vasta 1963.

Näin Joutselän Paavolaisten tarinakin kertoo ehkä huolettomasta kaupanpidosta, traagisista kuolemantapauksista ja poliittisista käännteistä – samalla kun se on osa Kannaksen elinkeinojen historiaa. Maaseutu saattoi tarjota elantoa vain viljelystä kehittämällä ja riittävän suurella tilakoolla. Teollisuus- ja rakennustyö olivat seuraavia työllistäjiä, vasta sitä seuraavan ja taajamiin asettuneessa sukupolvessa oli helpompi lähteä koulutuksen kautta muihin ammatteihin.

Pentti Paavolainen

Jaakko Paavolainen 80 vuotta

Professori Jaakko Paavolainen, sukuseuran kunniajäsen, täyttää tänä kesänä 80 vuotta. Tapasimme hänet Helsingin keskustassa sijaitsevassa asunnossaan, jossa hän viettää eläkepäiviään vaimonsa Ritva Paavolaisen kanssa.

Kysyn ensin pitkän elämän kohokohdista, ja Jaakko aloittaa tutkijamaiseen tapansa jakamalla saavutuksensa ulkoisiin ja sisäisiin. Ulkoisiksi saavutuksiksi hän katsoo valmistumisen maisteriksi vuonna 1949, tohtoriksi väittelemisen 1966 ja poliittisen historian professoriksi nimittämisen vuonna 1986. Lisäksi kiinnostava oli stipendimatka Amerikkaan tutkimaan amerikansuomalaisia vuonna 1971. Kohokohta oli myös eläkkeelle pääsy vuonna 1993.

Sisäisistä saavutuksista ensimmäisenä Jaakko mainitsee naimisiin menon vuonna 1952. Ritva Peltosen ja Jaakon yhteinen taival alkoi yliopistolta, jossa he tapasivat alkuun yhteisillä luennoilla. Jaakko määrittelee suhteen alkupisteeksi ensimmäisen yhteisen kävelymatkan Kansallismuseossa pidetyn luennon jälkeen. Myöhemmin Jaakko pyysi Ritvaa parikseen promotiotanssiaisiin, mutta Ritva oli jo lupautunut toisaalle. Ritva ja Jaakko tapasivat sattumalta Tukholmassa vuonna 1951, kun Ritva oli siellä ystävättärineen matkalla, ja siitä lähtien Ritva ja Jaakko ovat seurustelleet. Kihloihin mentiin samana vuonna ja naimisiin seuraavana. Kultahääpäivää

vietettiin vuonna 2002 hotelli Tornissa lasten – Pentin, Paulan ja Pirjon – perheiden kanssa.

Tutkijan etappeja

Jaakko on tehnyt elämäntyönsä poliittisen historian tutkijana. Tutkijan työ on helposti yksinäistä puurtamista, mutta kun työ valmistuu voi saada yllättävääkin julkisuutta. Suurimmaksi tehtäväkseen ja kaikkein kokemuksellisimmaksi elämykseksen Jaakko nimeää kirjoittamansa kirjan *Valkoinen terrori ja Vankileirit Suomessa 1918*, jotka selvittelivät vieläkin kipeitä sisällissodan tapahtumia. On sanottu että Jaakko Paavolaisen terrorikirjat tekivät tutkijapiireissä saman vaikutuksen kuin Linnan Pohjantähti trilogia teki kirjallisella rintamalla. Tutkijan projekteja on vaikea laittaa kiinnostavuusjärjestykseen, koska jokainen aihe on vienyt mukanaan sillä hetkellä, kun sen parissa on työskennelty. ”Olen innostunut jokaisesta käsittelemästani aiheesta,” Jaakko toteaa.

Muita Jaakolle uran kannalta tärkeitä tapahtumia

ovat olleet Väinö Tannerin neliosaisen elämäkerran kirjoittamisen päätyminen vuonna 1986 ja kirjan *Lapsuus Kanneljärvellä* valmistuminen vuonna 1981. Viimeksi mainittu oli Jaakon ensimmäinen vapaa kirjoitelma ja sen kirjoittaminen oli aikaisempiin tieteellisiin tutkimuksiin verrattuna aivan erilaista. ”Olen aina ihmetellyt miten kirkkaana muistuu mieleen lapsuus Kanneljärvellä. Pitkän elämän eri vaiheet sekoittuvat ja unohtuvat, mutta lapsuus ei. Karjala muistojen pääomana on tärkeä”.

Oman ajan poliittinen historia

Jaakon elinaikana on ehtinyt tapahtua maailmanpolitiikassa ja historiassa yhtä ja toista. Poliittisista mullistuksista mieleenpainuvimpia ovat Jaakolle olleet jatkosodan jälkeinen vasemmistolainen liikehdintä Suomessa ja koko maailmaa koskettanut Kylmä Sota. Keskitysleirien paljastuminen Saksassa ja Kennedyn murha ovat olleet ajatusmaailmaa muokkaavia ja kysymyksiä herättäneitä tapahtumia.

Sukuseuran piiriin Jaakko ajautui isänsä kuoleman jälkeen ja hänessä heräsi tutkijan innostus sukuyhteisön menneisyyteen. ”Ajoittain pohdin, että olisi kiva olla sukututkija, mutta siihen tarvitaan koulutusta ja aikaa, joita minulla ei kumpaakaan ole”.

Jaakko määrittelee itsensä Euroopan ja valkoisen rodun valtapiirissä liikkuvaksi historioitsijaksi, vaikka nykyään globalisaation takia Eurooppa-keskeytyksen sijaan politiikkaa ajattelevan pitää ottaa huomioon koko maailma. Hänen toinen kiinnostuksen kohteensa on Suomen kansallinen menneisyys idässä. Kiinnostus historiaan on ollut osa Jaakon elämää nuoresta lähtien ja pääainetta valitessaan hän koki sen enemmän omakseen kuin kilpailevan vaihtoehdon, kirjallisuuden.

Vanheneminen on haaste

Kunnioitettavan korkeassa iässä olevana Jaakko toteaa nykyisen maailmanmenon olevan erilaista verrattuna hänen nuoruuteensa. ”Ihminen ei voi tajuta maailmaa. Kaikki menee yli ymmärryksen, koska tietoa on niin paljon, ettei ole mitään mahdollisuutta todella tietää mitä tapahtuu. On vain luotettava siihen, mitä meille ilmoitetaan”.

Vanheneminen ei ole tuonut mukanaan halua kapinoida iän tuomia rajoitteita vastaan. ”Niin kauan kuin vanheneminen pysyy kohtuudessa, en voi

valittaa, vaikka olenkin ollut dialyysipotilas jo vuosia. Pystyn edelleen kävelemään, lukemaan ja soittamaan pianoa, joten valittamiseen ei olisi syytäkään”. Jaakko tuntee itsensä myös viisaammaksi kuin nuorempana.

Pianonsoitto on ollut Jaakon harrastus lapsesta saakka. ”Äiti ja isä laittoivat soittamaan pianoa, se on pitkä tarina vailla loppua”. Jaakko kertoo olleensa mitä hienoimpien opettajien oppilaana vuoteen 1951 asti ja myöntää myös laiminlyöneensä soittamisen silloin tällöin. Soittaminen on ollut hänelle sivuharrastus ja omien iltojen ilo.

Kulttuuriharrastuksista lähinnä sydäntä ovat teatteri ja kirjallisuus. Jaakko ja Ritva ovat harrastaneet ääneen lukemista avioliittonsa alkuajoista lähtien ja tutuiksi ovat tulleet maailmankirjailijat Shakespearesta Cervantesiin kuin myös historia- ja muistelmateokset. Ooppera ja taidenäyttelytkin on vierailtu, mutta Jaakko ei lue itseään kuitenkaan kulttuurin suurkuluttajien joukkoon.

Kirjoitettavaa riittäisi

Korkea ikä ei estä olemasta kiireinen. Jaakolla on tällä hetkellä työn alla omat muistelmansa, joiden ensimmäisestä osasta on kirjoitettu kaksi kolmasosaa. Isänsä vaiheita Jaakko on selvittänyt paljon, mutta ”isäukon vaiheet” jäävät yhdeksi Jaakon ”kirjoittamattomista kirjoista”.

Professori Jaakko Paavolainen on virkeydessään ja terävyydessään kerrassaan oivallinen esikuva kaikille maailman 80-vuotiaille ja allekirjoittanut jää innolla odottamaan muistelmien ilmestymistä.

Ilona Koskimäki

Sihteerin palsta

AHJÄRVEN ANNI-TÄTI

Anni Pyykkö lapsenlapsineen 29.09.1946, jolloin hän täytti 80 vuotta. Vasemmalta oikealle Katri Vainio os. Hopponen, Aira Toropainen os. Ahonen ja Lyyli Auvinen os. Pyykkö. Päivänsankari keskellä.

Isäni Lauri ja hänen sisaruksensa puhuivat usein Anni-tädistään. Itse en päässyt tutustumaan häneen henkilökohtaisesti. Anni syntyi 15.2.1866 Johannes Antinpoika Paavolaisen (T29) ja Katariina Matintytär Käävän esikoisena. Lehdessä N:o 27 s. 10 on luettelo Johanneksen perheestä Tirttulassa.

Anni (T194) muutti Ahjärvelle avioituttuaan Mikko Matinpoika Pyykön kanssa (T195). Lehdessä n:o 9 s. 14–17 on kerrottu heistä. Heille syntyi kuusi lasta: Tuomas vuonna 1885, Juho 1889, Aina 1894, Ida 1898, Ivar 1900 ja Toini 1905. Tästä päätellen Anni-täti oli täystyöllistetty talonemäntä. Vuorokaudet olivat elämänmakuisia. Hänen miehensä kuoli vuonna 1936. Hän sai leposijan Kivennavan kirkkomaassa. Anni joutui lähtemään kahdesti evakkomatkalle, ensin 30.11.1939 ja uudelleen kesäkuun alussa 1944. Näistä sydäntä kirvelevistä koetteleuksista hän kuitenkin selvisi.

Anni-täti osallistui myös Paavolaisten sukukoukuihin. Viimeisen kerran hän oli mukana Hämeenlinnassa v. 1947. Siellä hänet nimettiin SUVUN VANHIMMAKSI NAISEKSI. Hän iloitsi siitä suuresti. Tästä tittelistä hän ei ehtinyt riemuita kuin vuoden. Hänen vaiheikas elämänsä päättyi v. 1948. Hän oli silloin 82-vuotias. Hänet siunattiin haudanlepoon Kangasalan Huutijärven hautausmaalle. Sinne on monen muunkin ahjärveläisen evakkotaival päättynyt.

Annikki Paavolainen

Paavolaisten jälkeläisiä, neljä sukupolvea (1994)

Lahja Hämäläinen (iso-mummi), sylissä Juha ja Heli Hämäläisen poika Kimi Onni-Matti Evald Hämäläinen. Takana Kari Hämäläinen (Lahjan Poika) ja Juha Hämäläinen (Karin Poika).

Lahjan (T305) veli Eino (T64) oli Suurkultalan viimeinen isäntä (ks. 28/2002). Perhekunnasta oli myös Tuula Martsolan kirjoitus lehdessä 30/2004.

Lahja Hämäläinen
7.8.1913–12.6.2005

Äitini Lahja Marianna, os. Paavolainen syntyi Kivennavan Vuottaalla. 7.8.1913 Lahjan päivänä, perheen ensimmäisenä lapsena. Johannes ja Hanna Paavolaisen perheeseen syntyi kaikkiaan kuusi lasta, joista kaksi kuoli jo pienenä. Neljä sisarusta varttui aikuisiksi Suurkultalan talossa.

Äitini kertoman mukaan lapsuusaika Karjalassa ei ollut aina helppoa, mutta enimmäkseen se oli aitoa ja kiehtovaa, pienine ja suurine toiveineen, iloineen ja suruineen. Nuoruusmuistoista on jäänyt mieleeni kuinka he nuorina tyttöinä juoksivat kilpaa riukuaidalla. Kun oli kiire tanssilavalle, heittivät ruoat lehmien silmille, ja sitten mentiin. Tanssireissulla kai äiti ja isäkin toisensa löysivät. Isällä oli siihen aikaan jo polkupyörä, jolla tyttöään kuljetteli. Ja parihaan heistä tuli. Lahja Marianna vihittiin Viljo Hämäläisen aviopuolisoksi 1936. Nuoripari muutti ennen sotia Kivennavalta Ruokolahdelle, missä elettiin seuraavat liki 40 vuotta. Siellä myös perheen lapset, veljeni ja minä synnyimme ja vartuimme aikuisiksi.

Syksyllä 1977 isä ja äiti muuttivat Lappeenrantaan, missä veljeni Kari perheineen jo asui. Elämä oma heimon parissa oli varsin viihtyisää kymmenkunta vuotta, kunnes isän sairastelu muutti tilannetta jonkin verran. Äiti hoiti muutaman vuoden isää kotona tämän kuolemaan (1991) asti, minkä jälkeen äiti jatkoi elämäänsä yksin.

Aviopolison menettäminen pitkän liiton jälkeen on vaikeaa. Uskon, että äitini karjalainen sisukkuus auttoi häntä tämän surun yli ja eteenpäin.

Sanotaan, että ihmisen parasta aikaa on kulloinkin meneillään oleva elämä. Äitini kohdalla tätä parasta riitti pitkään.

*Rakas Äitini,
syntyi ja kuoli.
Mitä sen välissä on,
se on ihmisen elämä.
Mitä elämä on,
sinä olet itse.
Mitä itse olet, sitä on työsi.
Mitä työsi on,
sen sanovat jälkeen jäävät.*

Minusta äidin elämää kuvaa osuvasti seuraavat säkeet:

*Kädet ahkerat paljon uurastaneet
lepoon viimeiseen ovat vaipuneet.
Hetkenä yön rauhaisan
tuli luoksesi uni ikuinen.
Ei kauniimmin täältä lähteä voisi
kuin unessa hiljaa nukkua pois.*

Äitini kuoli kesäisenä sunnuntaiaamuna Lappeenrannassa 12.6.2005 ja saatettiin haudannut lepoon 18.6.2005 läheisten saattelemana.

Tuula Martsola
os. Hämäläinen

Herätys, mummot ja vaarit!

Oletteko koskaan miettineet sitä, että vaikka ette itse osaa käyttää tietotekniikkaa, joku lapsenlapsistanne osaa mainiosti? Hilda Koskimäki (14 v.) kertoo omista kokemuksistaan:

”Äiti ja vaarini Jaakko puhuivat puhelimesta. Luulin puhelun loppuneen, sillä korvani eivät hetkeen rekisteröineen puheenääniä. Pian kuitenkin äitini ilmoitti, että Jaakolla asiaa. Sain työtarjoituksen.

Hilda kirjoittaa.

Ensimmäiset puhtaaksikirjoitettavat jutut vein kotiin. Tämä taktiikka ei kuinkaan toiminut toivotulla tavalla, ja pian siirryimmekin siihen, että menin aina Jaakon luo ja kirjoitin siellä. Tämä taktiikka toimi ja olenkin tehnyt tätä hommaa jo puolisen vuotta, enemmän ja vähemmän säännöllisesti.

Työni on siis puhtaaksikirjoittaa tietokoneella Jaakko-vaarin muistelmia. Työ on hauskaa, välillä on pakko nauraa itsekseen kun lukee jonkun oikein hauskan kimmelluksen. Aina en ymmärrä kaikkia lyhennyksiä, mutta nykyään jo useimmat.

Olen puhtaaksikirjoittanut erilaisia juttuja myös äidilleni, ja tämä on kyllä hyvä keino ansaita hieman taskurahaa.”

Monet lapset osaavat myös tallentaa perheen kuvia, tehdä niistä hauskoja syntymäpäiväkalendarereita tai muita vihkosia, tekstin ohteen voi myös lisätä perhekuvia aina siitä henkilöstä josta kerrotaan. Täällä pääkaupunkiseudulla käypä taksa lapsen tekemästä vaativasta työstä on 4–5 euroa tunnilta. Jos se tuntuu paljolta voi palkkiosta aina tietysti myös neuvotella tilanteen mukaan. En ole koskaan tavannut lasta jolla olisi liikaa työllä ansaittua rahaa. (Enpä aikuistakaan.)

Syntyneitä

Iloisista perhetapahtumista vastaavat Reijosen perheen pojat Pertti ja Lauri.

Pertti ja Hyosook ovat saaneet neljännen lapsen. 30.4.2005 syntyi heille Helsingissä toinen tyttö, joka on saanut nimeksi Lira Kim Stella. Perheessä on ennestään kaksi poikaa, Kimmo 7 v. ja Jumno 5 v., sekä tytär Sera 3 v.

Lauri-veljelle, joka asuu perheineen U.S.A:ssa Arizonan osavaltiossa, on syntynyt 15.2.2006 poika Samuel Lauri Haeyone. Sekä äiti Myounghee että lapsi voivat hyvin kertoo mummi Helkky Reijonen, joka on vasta palannut U.S.A:sta peräti viiden viikon lastenlasten hoitomatkalta. Perheen muut lapset Michelle 6 v. ja Nicole 4 v. iloitsevat uudesta perheenjäsenestä.

Kuvassa pikku neiti Lira Kim Stella esittelee viefkeää hymyään.

..... **Jääkiekkoa suvussa**

Antti Petrinpoika Kivilä täysissä varusteissa.

Ja kiekonpeluu senkun jatkuu Paavolainen-Kivilä sukukunnassa jo kolmannessa polvessa, kun tiimellys jälleen on käynnissä kiekkokaukalossa.

Kiekonpeluu alkoi 50-luvulla, kun Seppo Kivilä pelasi Hämeenlinnan Tarmon joukkueessa ja sai silloin SM-pronssimitalin joukkueen kanssa.

Hämeenlinnan Pallokerhossa aloittelevat innokkaasti "Ritarin alut" Ville Petrinpoika ja Antti Petrinpoika Kivilä. Ville pelaa HPK:n E-95:ssä ja Antti HPK:n F-97:ssä. Poikien isä, Petri Leenanpoika on taas mukana jääkiekossa sekä harjoituksissa että peleissä valmennuspuolella.

Petri-isä itsekin pelasi 70-luvulla nuorten SM-tasolla ja toimi myös erotuomarina kunnes vajaan vuoden kestänyt Kalifornian matka ja sen jälkeen opinnot veivät pois jääkiekosta. Tuli työelämä ja

perhe. Ville syntyi v. 1995, kun hänen Pasi-setänsä lopetti jääkiekon peluun 30 vuoden pelaamisen jälkeen. Pasi pelasi HPK:n liiga- ja edustusjoukkueessa ja sai pronssi- ja hopeamitalit SM-otteluista.

Pasin kiekourasta on kirjoitettu Sukulehdessä n:o 19 joulukuussa 1995 artikkelissa "Pasi ripusti pelihyntyynsä naulaan".

Isoveli Ville Petrinpoika Kivilä, HPK E95 ROOPET.

Nyt ovat sitten Ville ja Antti ottaneet naulasta omat pelihyntyynsä, joita kuljetetaan suurensuurissa pelivarustekasseissa ja jatkavat kolmannessa sukupolvessa no mitäs muuta kuin jääkiekkoa.

Tämän kirjoitti Villen ja Antin mummo, **"Hauhon Laurin" Leena-tytär (T567).**

Sukulaisia lehdissä

Karjalan kohtalo – kestoaihe

Karjalaisten evakkotie ja siirtyminen Suomen puolelle asumaan on koskettanut monia. Pelkästään Karjalaisia siirtyi melkein puoli miljoonaa ja majoituspaikkoja oli ympäri Suomen. Aina välillä aikakauslehdet palauttavat mieliin tämän kestoaiheen ja lisäksi siitä on olemassa paljon hyvälaatuista valokuvamateriaalia, koska kamerat olivat 1940-luvulla jo yleisessä käytössä.

Yhtyneitten kuvalehtien vähemmän tunnettu aikakauslehti *Viva!* haastattelee helmikuun numerossaan Salme Sundströmiä hänen evakkotiestään. Salmen mummo on Helena Paavolainen (ks. lehti 29/2003), joka myös koristaa juttua kuvassa kaikkien lastensa ja lastenlapsiensa kanssa. Salme Sundström kertoo kouluvuosistaan Viipurissa. Kun ensimmäinen pommihälytys tuli, pitivät lapset sitä tietysti leikkinä. Niin lähdettiin suin päin Hämeenlinnaan. Ensimmäinen evakkoyö nukuttiin Hattulan kirkon alttarilla.

Salme Sundström kertoo vihan hellittäneen iän myötä. Viipurissakin on tullut jo käytyä moneen kertaan. Evakkotiestä jäi tunne, että kaikki jää aina kesken – siitäkö lienee sekin, että koulutkin jäivät helposti kesken. Isän toiveesta asetuttiin lähemmäs Karjalaa, Kouvolaan.

Nuoruuden ja sota-ajan myllerryksistä on selvitty kuitenkin hyvin, lapset ovat kasvaneet ja lapsenlapsiakin siunaantunut. Erillisessä tietoisuudessa jutun kirjoittaja Hannele Niemi kertoo itsekin olevansa evakkojen jälkeläinen.

Salme Sundström'n mamma Helena Paavola (kesk.) ja hänen polkansa ja tyttärensä perheineen Viipurissa jättienpäivinä vuonna 1938.

Eturivi vas.Polvillaan Eino P., Vieno Koski (os. Kaukinen) Helena P., Salme Sundström os. Kaukinen, Raimo Tiainen.

Takana vas.Elin P. (Einon puoliso) Tyyne P. (juhon puoliso) Juho P., Valter Kilgast, Eira Kilgast (os. P:nen) Juho Kaukinen, Anna Kaukinen (os P:nen) Emma P. (Väinön puoliso), Väinö P., Toini Tiainen (os. P:nen) Viljo P.

*Yläkuva vasemmalla:
Vuonna 1948
Kuusaankoskella.
Salmen isä Juho
Kaukinen (oik.), äiti
Anna, isosisko Vieno ja
pikkusisko Anneli.*

*Oikealla: Koti.piha
Viipurissa vuonna 1991,
Salme keskellä kuvaa.
Taustalla pihamökki,
jossa Salmen isoäiti
asui ennen sotaa, sekä
nykyinen asukas.*

Jos vastaanottajaa ei tavata, pyydetään lehti palauttamaan:
Eeva Sundberg, Vänrikki Stoolinkatu 3 A 7, 00100 Helsinki.

